

Hanne Hanttu, Emmi-Noora Horto & Rasmus Räästi

**MITEN HOITAJANA OHJAAN,
TUEN JA ARVIOIN OPISKELIJAN
KÄYTÄNNÖN HARJOITTELUJAK-
SOA.**

Opinnäytetyö
Hoitotyön koulutusohjelma

Tammikuu 2017

Ammattikorkeakoulu

Tekijät Hanne Hanttu, Emmi-Noora Horto & Rasmus Räästi	Tutkinto Sairaanhoitaja	Aika Tammikuu 2017
Opinnäytetyön nimi Miten hoitajan ohjaan, tuen ja arvioin opiskelijan käytännön harjoittelua		45 sivua 18 liitesivua
Toimeksiantaja Palvelutaloyhdistys Koskenrinne ry		
Ohjaaja Eeva-Liisa Frilander-Paavilainen, yliopettaja		
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Palvelutaloyhdistys Koskenrinne Ry:n opiskelijaohjauksen nykytilannetta sekä kehityskohteita. Työ toteutettiin toimintatutkimuksena yhteistyössä työn tilaajan kanssa.</p> <p>Aineisto työhön kerättiin Koskenrinteen hoitajien teemahaastattelulla, jossa paikalla oli 10 hoitajaa ja 2 esimiestä. Teemahaastattelulla kerättiin tietoa opiskelijaohjauksesta ohjaajien näkökulmasta. Haastattelulla haluttiin selvittää heidän mielestään keskeisimmät ongelmakohdat opiskelijan ohjauksessa ja näiden ongelma-kohtien avulla luoda toimivan ja yhtenäisen ohjausoppaan palvelutalo Koskenrinteen eri yksiköiden käyttöön.</p> <p>Tuloksissa selvisi, että hoitajat kokevat itse ohjauksen sujuvan hyvin. Kehityskohteina esiin nousivat opiskelijoiden arvioinnin haastavuus, vastuiden huono jakautuminen sekä yhtenäisten perehdytysmallien puutos. Toiveena oppaaseen oli myös saada yhtenäinen uusi palautelomake opiskelijoiden täytettäväksi sekä teoriatiivistelmä hyvän ohjaajan ominaisuuksista, jotta opiskelijan ohjausta voisi kehittää myös jatkossa.</p> <p>Oppaan sisältö muodostui hyvän ohjauksen kriteereistä ja toteutumisesta, perehdyttämisen muistilistasta, vastuiden jakautumisesta, lähihoitajaopiskelijan arviointikriteerien tiivistelmästä sekä opiskelijan palautelomakeesta. Oppaan sisältö on laadittu opinnäytetyön teoriaosuuden pohjalta.</p> <p>Opasta muokattiin aktiivisesti palvelutalo Koskenrinteen toiveiden ja tarpeiden mukaisesti, jotta päästiin hyvään lopputulokseen. Lopputulos on hyväksytty Koskenrinteen palvelujohtajalla sekä Koskenrinteen kodin vastaavalla hoitajalla. Opas toimitetaan Koskenrinteen käyttöön ja myöhemmin on mahdollista selvittää oppaan vaikutusta opiskelijaohjauksen kehittämisessä.</p>		
Asiasanat harjoittelu, ohjaus, arviointi		

Author (authors) Hanne Hanttu, Emmi-Noora Horto & Rasmus Räästi	Degree Bachelor of Health Care	Time January 2017
Thesis Title How to Guide, Support and Evaluate Student's Practical Training	45 pages 18 pages of appendices	
Commissioned by Palvelutaloyhdistys Koskenrinne ry		
Supervisor Eeva-Liisa Frilander-Paavilainen, Principal Lecturer		
Abstract <p>The purpose of this thesis was to research the present state and development targets of student guidance at Palvelukotiyhdistys Koskenrinne Ry. The research was carried out as an action research in co-operation with the orderer of the thesis.</p> <p>Material for the research was collected with a theme interview for the employees of Koskenrinne. In the interview there were 10 nurses and 2 managers. The purpose for theme interview was to collect information about student guidance from employees' point of view. The objective for the interview was to collect crucial problems in student guidance and develop a functional and uniform guide book for student guidance. Koskenrinne aims to use the guide book in all their units.</p> <p>The research showed that nurses see their guidance working well. Targets for improvement that arose from the interview were challenges concerning student evaluation, uneven dividing of responsibilities and lack of uniform introduction patterns. Koskenrinne requested for a new uniform feedback form for students to fill in after their practical trainings and an abstract of good student guidance qualities so they could improve their student guidance in the future.</p> <p>The contents of guide book consisted of good guidance criterions and fulfillments, checklist of introduction, explanation of responsibility dividings, abstract of evaluation criterions for practical nurse students and feedback form for practical nurse students. The contents of the guide book are compiled by a theory part of this thesis.</p> <p>The guide book was actively modified by needs and wishes of Koskenrinne so the final result would satisfy all sides of the research. The final result has been approved by the service manager of Koskenrinne and the charge nurse of Koskenrinteen Koti. The guide book will be delivered to usage of Koskenrinne and later on it is possible to investigate the impact of guide book on improvement of student guidance in Koskenrinne.</p>		
Keywords Practical training, guidance, evaluation		

SISÄLLYS

1	TAUSTA JA TARKOITUS	5
2	OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET	6
3	TOIMINTATUTKIMUKSELLINEN KEHITTÄMISTYÖ	7
4	PALVELUTALOYHDISTYS KOSKENRINNE RY	9
5	YLEISTÄ LÄHIHOITAJA KOULUTUKSESTA.....	9
5.1	Lähihoitajaopiskelijan osaaminen ja osaamisen arviointi.....	14
5.2	Lähihoitajan lääkehoidon osaaminen.....	17
6	OPISKELUUN JA OHJAUKSEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT JA VASTUUT	18
6.1	Harjoittelun ohjaus	18
6.2	Edistävät tekijät.....	20
6.3	Estävät tekijät	21
6.4	Käytännön harjoitteluun liittyvät vastuut.....	22
7	OHJAAJIEN RYHMÄHAASTATTELU	24
7.1	Suunnittelu ja toteutus	24
7.2	Sisällön analyysi	26
7.3	Ryhmähaastattelun tulokset	32
8	OPISKELIJA OHJAUS OPPAAN SISÄLTÖ.....	33
8.1	Hyvän oppaan kriteerit.....	33
8.2	Hyvän ohjauksen laatukuvaus	34
8.3	Opiskelijan perehdytys työympäristöön	35
8.4	Arviointikriteerit	37
8.5	Opiskelijapalautelomake.....	39
9	TOIMINTATUTKIMUKSEN ARVIOINTI.....	39
9.1	Historiallinen jatkuvuus	39
9.2	Reflektiivisyys	40
9.3	Dialektisuus	40
9.4	Toimivuus	41
9.5	Havahduttavuus.....	41
10	POHDINTA	42

10.1 Tulosten tarkastelu	42
10.2 Eettisyys ja luotettavuus	43
10.3 Jatkotutkimusaiheet	44
LÄHTEET.....	46

LIITTEET

Liite 1. Tutkimustaulukko

Liite 2. Hohn-kriteeristö

Liite 3. Teemahaastattelun runko

Liite 4. Litterointi

Liite 5. Urkund-tarkistus

1 TAUSTA JA TARKOITUS

Ammatillisen perustutkinnon suorittaneella on laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään yhdellä osa-alueella. Ammatillinen perustutkinto voidaan suorittaa tässä laissa tarkoitettuna ammatillisena peruskoulutuksena tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuna näyttötutkintona. (Ammattikoululaki 3.10.2014/787, 4. §.)

Vuonna 2014 ammatillisessa koulutuksessa sosiaali- ja terveysalalla koko maassa opiskeli noin 24000 opiskelijaa, joista noin 19000 on naisia (Tilastokeskus 2015). Syksyllä 2015 Kotkassa Etelä-Kymenlaakson ammattiopiston (Ekami) lähihoitajakoulutuksessa oli aloituspaikkoja 60 (Ekami 2015, 17).

Opinnäytetyön tarkoituksena on laatia Palvelutaloyhdistys Koskenrinne ry (Koskenrinne) käyttöön laadukas opiskelijan ohjausopas ja harjoittelun palautelomake. Aihe opinnäytetyöhön oli Koskenrinteen edustajan valmiiksi tilaama. Opinnäytetyö toteutetaan toimintatutkimuksena, työelämän tarpeiden mukaisesti. Tarkoituksena on selvittää opiskelijan ohjauksen nykytilanne sekä se, miten opiskelijan ohjausta voidaan kehittää ohjaajien näkökulmasta.

Nykytilanteen kartoituksen ja laaditun teorian pohjalta luodaan ohjausoppaan tueksi opiskelijan käytännönharjoittelun ohjaukseen. Opas sisältää ohjeet opiskelijan perehdytykseen, ohjaajan, opiskelijan ja opettajan vastuut harjoittelun aikana sekä arviointikriteerit ja palautelomakkeen. Opas luodaan, jotta ohjaus Koskenrinteen eri yksiköissä olisi yhtenäistä ja toimivaa kaikkien osapuolten kannalta.

Koskenrinteen palautelomakkeita opiskelijoille on useampi käytössä, eikä arvioita ole kerätty säännöllisesti. Koskenrinne haluaa siirtyä käyttämään yhtenäistä palautelomaketta, jonka avulla palautetta kerätään säännöllisesti kaikilta ohjauksessa olleilta lähihoitaja ja sairaanhoitajaopiskelijoilta. Palautteiden pohjalta opiskelijan ohjausta ja opiskelijoiden oloja voidaan kehittää.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET

Opinnäytetyön tavoitteena on lähihoitajaopiskelijoiden ohjauksen yhtenäistäminen ja parantaminen Koskenrinteen yksiköissä. Ohjauksen yhtenäistäminen eri työntekijöiden välillä tekee ohjauksesta laadukkaampaa ja tasavertaista. Ohjausopas auttaa hoitajia antamalla selkeän ohjeistuksen opiskelijan ohjaukseen. Opiskelijat hyötyvät ohjauksen laadun paranemisesta sekä yhtenäisyydestä eri työntekijöiden välillä.

Ohjausopas toteutetaan luotettavan teoriatiedon sekä opiskelijoita Koskenrinteen eri yksiköissä ohjaavien työntekijöiden haastattelun pohjalta. Opas sisältää harjoittelun arviointikriteerit, joiden avulla ohjaaja tietää miten arvioida tietyssä opintovaiheessa olevaa opiskelijaa sekä eri toimijoiden vastualueet. Vastualueet ovat jaoteltu ohjaajan, opiskelijan ja opettajan vastuuseen. Palautelomakkeen avulla ohjaajat saavat rehellistä tietoa siitä, miten opiskelijan mielestä ohjaus harjoittelun aikana on sujunut ja näin he voivat kehittää ohjaustaitojaan.

Opinnäytetyön tavoitteet

Asiakkaiden kannalta

- Edistää laadukasta hoitotyötä
- Edistää asiakasturvallisuutta yhtenäisten toimintamallien myötä.

Organisaation kannalta

- Kehittää opiskelijaohjausta työelämä- ja opiskelijalähtöiseksi.
- Lisää organisaation sisäistä turvallisuutta.
- Auttaa työntekijöitä opiskelijan perehdyttämisessä, ohjaamisessa ja arvioinnissa.
- Mahdollistaa uusien työntekijöiden rekrytoinnin.

Opiskelijan kannalta

- Helpottaa opiskelijan sopeutumista työyhteisöön.
- Takaa ohjauksen ja arvioinnin tasalaatuisuuden.
- Edistää opiskelijan ammatillista kasvua ja kehitystä.

Kuva 1. Opinnäytetyön tavoitteet

3 TOIMINTATUTKIMUKSELLINEN KEHITTÄMISTYÖ

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä on toimintatutkimus, jossa pyritään tutkimaan ja muuttamaan nykyisiä opiskelijaohjauksen käytäntöjä parempaan suuntaan. Toimintatutkimus itsessään lasketaan laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen alalajiksi. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 157.)

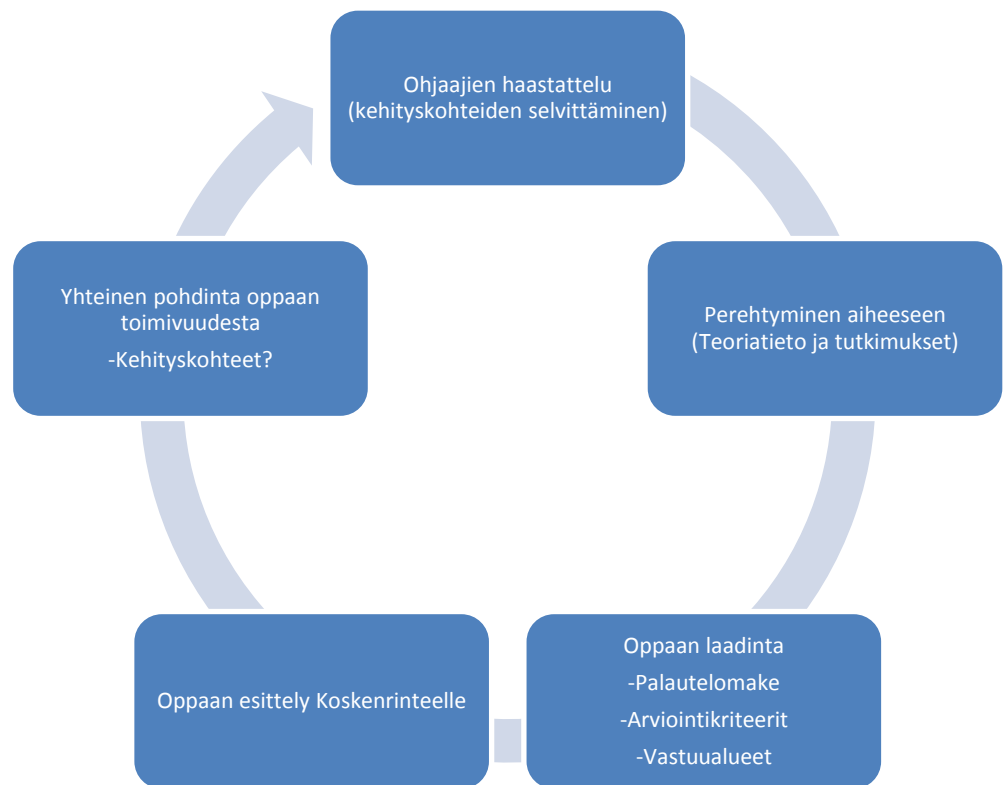
Toimintatutkimuksia yhdistävät käytäntöihin suuntautuminen, muutokseen pyrkiminen ja tutkittavien osallistuminen tutkimusprosessiin. Toimintatutkimuksen kehityskohde voi olla melkein mikä tahansa ihmiselämään liittyvä piirre. Toimintatutkimuksen tarkoituksena on kehittää vallitsevia käytäntöjä tai ratkaista erinäisiä ongelmia. Työn tarkoituksena on kehittää opiskelijaohjauksen käytäntöjä ja sitä kautta kehittää toimintamalleja. Toimintatutkimuksessa tyypillisesti otetaan tutkittava ryhmä aktiivisena osana mukaan tutkimukseen, eikä heitä tutkiva passiivisena osapuolena. Toimintatutkimuksessa otetaan tutkittavat, eli tässä tapauksessa Palvelutaloyhdistys Koskenrinne ry:n hoitohenkilökunta, aktiivisesti osaksi tutkimusprosessia. (Kuula 1999, 9–11, 218.)

Toimintatutkimuksella tavoitellaan käytännön hyötyä, tässä tapauksessa opiskelijaohjauksen kehittämistä. Alkuvaiheessa tutkimusta kartoitetaan tutkimuskohteen nykytilanne. Nykytilanteen kartoituksena meillä toimii ryhmähaastattelu Koskenrinteen hoitajille. Haastattelulla pyritään selvittämään ohjauksen epäkohtia sekä kehitettäviä asioita. Haastattelulla myös saadaan osoitettua tutkijoiden olevan aktiivisena vaikuttajana ja toimijana mukana kehityksessä. Tutkimuksessa käytetään kohteesta saatujen havaintojen rinnalla ulkopuolelta hankittua teoreettista tietoa. Saatujen tietojen perusteella tuotetaan Koskenrinteelle opas opiskelijaohjaukseen, jota voidaan pitää toimintatutkimuksen interventiona. Interventiolla tarkoitetaan tarkoitukselliseen muutokseen tähtäävää väliintuloa. Oppaalla pyritään muuttamaan opiskelijaohjauksen käytäntöjä Koskenrinteellä. (Heikkinen 2008, 16–20.)

Toimintatutkimus voidaan kuvata syklimäisenä prosessina. Prosessiin kuuluu yleensä sekä konstruoivia sekä rekonstruoivia vaiheita. Konstruoivassa vaiheessa tuotetaan ja esitetään opas Koskenrinteelle. Rekonstruoivaa vaihetta

kuvaa hyvin ryhmähaastattelu, jolla kartoitetaan tilannetta. Rekonstruoivaan vaiheeseen sopii myös hyvin oppaan esittelyn jälkeinen pohdinta yhdessä kohteen kanssa mahdollisista kehityskohteista. Sykliä jatketaan, kunnes opas on tutkijoiden sekä tilaajan mielestä käyttökelpoinen, ja sillä saadaan aikaan kehitystä opiskelijan ohjaukseen Koskenrinteellä. (Ks. Heikkinen, Rovio & Kii-lakoski 2008, 78–79.)

Toimintatutkimukselle on määritelty omat arviointikriteerinsä. Toimintatutkimuksessa arvioidaan historiallista jatkuvuutta, reflektiivisyyttä, dialektisuutta, toimivuutta sekä havahduttavuutta. (Heikkinen & Syrjälä 2008, 152–160.)

Kuva 2. Toimintatutkimus prosessina

4 PALVELUTALOYHDISTYS KOSKENRINNE RY

Opinnäytetyön tilaaja Palvelutaloyhdistys Koskenrinne ry on toiminut Kotkalais-ten vanhustenhuollon yksityisenä palveluntuottajana jo vuodesta 1955 lähtien. Koskenrinteellä toimipisteitä palveluasumiseen on neljä kappaletta, lisäksi yhdistykseltä löytyy päiväkeskus. Kodeista löytyy asukkaita noin 200 kappaletta sekä palvelujen piiriin kuuluu yhteensä 600 kotkalaista ikäihmistä. Koskenrinne tarjoaa palveluita ryhmäkotiasumisen, kotihoidon sekä virikkeellisen päiväkeskus toiminnan muodossa. (Koskenrinne 2016.)

Koskenrinne työllisti vuoden 2015 lopussa vakituisella työsopimuksella 93 henkilöä. Lisäksi määräaikaisia työsopimuksia oli voimassa 12 kappaletta. Vakituista työntekijöistä 79 henkilöä kuului hoitohenkilöstöön. Henkilöstö jakautuu Koskenrinteen eri toimipisteisiin, joita ovat Koskenrinteen Koti, Kotka-Koti, Karhula-Koti, sekä päiväkeskus Kulma. Lisäksi Koskenrinteelle kuuluu senioriasuntoja tarjoava Sapokan Helmi, jossa ei ole henkilökuntaa. Edellämainituista toimipisteistä Koskenrinteen Koti sekä Karhula-Koti tarjoavat ympärivuorokautisen hoivan paikkoja. Palveluasuntoja tarjoavat Kotka-Koti sekä Karhula-Koti. Koskenrinteen-Koti tarjoaa myös vuokra-asuntoja asiakkailleen. Toimintaan kuuluu myös Kulman sekä Kotka-Kodin tarjoamat päiväkeskustoiminnat. (Koskenrinne 2016.)

5 YLEISTÄ LÄHIHOITAJA KOULUTUKSESTA

Ammatillisen koulutuksen laissa kerrotaan, että ammatillisen perustutkinnon suorittaneella on ammatillisesti laaja-alaiset perusvalmiudet alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen ja työelämän vaatima ammattitaito vähintään yhdellä osa-alueella. Perustutkinto voidaan suorittaa ammattikoululain määrittämänä peruskoulutuksena tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa näyttötutkintona. (Ammattikoululaki 3.10.2014/787, 4.§.)

Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista 135 osaamispistettä (osp), yhteisistä tutkinnon osista 35 sekä vapaasti valittavista tutkinnon osista 10. Näin ollen tutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto muodostuu 135 osaamispis-

teestä. Tutkinnon pakolliset osat (70 osaamispistettä) muodostuvat kasvun tukemisesta ja ohjauksesta (20 osaamispistettä), hoidon ja huolenpidon jaksosta (30 osaamispistettä) sekä kuntoutuksen tukemisen jaksosta (20 osaamispistettä.) Edellä mainittujen lisäksi opiskelija suorittaa oman mielenkiinnon mukaan, jonkun osaamisalan opinnot jotka muodostuvat 50 osaamispisteestä. Osaamisaloja ovat esimerkiksi vanhustyö, vammaistyö ja päihde- ja mielenterveysshoitotyön osaamisalat. (Opetushallitus 2014, 6–9.)

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut lähihoitaja on terveydenhuollon ammattihenkilölaissa nimikesuojattu ja sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuden täyttävä ammattihenkilö. Koulutus kestää nuorisopuolella kolme vuotta ja aikuispuolella noin kaksi vuotta. Ammatillinen perustutkinto voidaan suorittaa peruskoulutuksena tai näyttökoulutuksena. Lähihoitajan tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista sekä peruskoulutuksessa myös ammattitaitoa täydentävistä tutkinnon osista (yhteiset opinnot) lisäksi opiskelija voi vapaasti valita osan tutkinnon kursseista. Tutkinnon pakolliset osat muodostuvat kasvun tukemisen, hoito- ja huolenpitotyön ja kuntoutuksen teoria opinnoista. (Ekami 2016.) Tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset ja ammattitaitoa täydentävät osat (yhteiset opinnot) tavoitteet on määriteltävä oppimistuloksina, kuten esimerkiksi tiedot, taidot, osaaminen ja pätevyys. Niiden pohjalta arvioinnin kohteet on kuvattu kriteeristöön työprosessin, työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien sekä työn perustana olevan tiedon ja elinikäisen oppimisen avaintaitojen hallintana. (Opetushallitus 2010, 7.)

Lähihoitajan työ pitää sisällään ihmisen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista, terveyden edistämistä, huolenpitoa ja hoivaa sekä sairauksien hoitamista. Lähihoitaja tekee työtä potilaan ja asiakkaan lähellä niin henkisesti kuin fyysisestikin. Työhön kuuluu tukea, ohjata, auttaa ja hoitaa kaikenikäisiä kulttuuritaustaltaan ja elämäntilanteeltaan erilaisia asiakkaita. Ihmisen kohtaamisessa eettisen toiminnan perusteena on asiakaslähtöisyys. Työ vaatii hienotunteisuutta ja kykyä kuunnella asiakkaita ja heidän omaisiaan. Asiakkaan yksityisyyden ja itsemääräämisoikeuden loukkaamista tulee välttää ja asiakkaalla on oikeus tulla kuulluksi itseään koskevilla asioilla ja päätöksissä. Lä-

hihoitaja kohtaa työssään useasti haastavia ja vaikeita tilanteita. Ristiriitatilanteissa korostuu ammatillinen ja vastuullinen toiminta. Työhön liittyviä eettisiä kysymyksiä on pohdittava ja ratkaistava päivittäin. (Super 2009, 5.)

Lähihoitajan eettisiä periaatteita ovat (Lähihoitajan eettiset ohjeet 2009, Super);

- ihmisarvon kunnioitus
- itsemääräämisoikeus
- oikeudenmukaisuus
- tasa-arvo
- vastuullisuus
- yhteisöllisyys.

Lähihoitajan tulee osata työskennellä kulttuuritaustaltaan erilaisten asiakkaiden, eri-ikäisten asiakkaiden ja heidän omaistensa kanssa. Asiakastyössä hyödynnetään koulutusohjelman tai osaamisalan tuottamaa erikoistuneempaa osaa. Työskentelyn täytyy olla suunnitelmallista ja tulee osata työskennellä muuttuvissa tilanteissa. Ammattihenkilö osaa ottaa huomioon asiakas- ja potilasturvallisuuden, ennaltaehkäistä tapaturmien syntymistä ja toimia turvallisesti ja ergonomisesti. Lähihoitaja tunnistaa väkivallan uhkan ja sen eri ilmenemismuodot. Lähihoitaja voi työskennellä moniammatillisissa ja -kulttuurisissa työryhmissä ja projekteissa. (Opetushallitus 2010, 8–9.)

Toiminta on yhteistyötä eri ammattiryhmien kesken ja lähihoitaja osaa asianmukaisesti kommunikoida erilaisissa tilanteissa. Työskennellessä käytetään ammatillisia, vuorovaikutus-, ihmissuhde- ja neuvottelutaitoja sekä kielitaitoa. Lähihoitaja ottaa työssään huomioon työ- ja elinympäristön esteettisyyden hyvinvoinnin edistäjänä. Työssä tulee osata hyödyntää tietotekniikkaa ja alan teknologiaa. Koulutus antaa myös valmiudet toimia yrittäjänä sekä antaa valmiudet työskentelyyn monikulttuurisissa toimintaympäristöissä ja työskentely verkoissa. Lähihoitaja ottaa työssään huomioon kustannusvaikutukset ja osaa toimia taloudellisesti, laadukkaasti ja tuloksellisesti. Kestävän kehityksen toimintaperiaate on työskentelyn taustalla. Lähihoitaja omaa elinikäisen oppimisen valmiudet ja pyrkii aktiivisesti kehittämään omaa työskentelyään. (Opetushallitus 2010, 8–9.) Jokaisen teoria kokonaisuuden jälkeen opiskelija menee

työharjoitteluun valitsemaansa oppimisympäristöön. Esimerkiksi kasvun tukemisen ja ohjaamisen teoria opintojen jälkeen opiskelija menee harjoitteluun päiväkotiin, esikouluun tai kouluun. (Ekami 2016.)

Kasvun tukemisen ja ohjauksen teoriaopinnot suorittanut lähihoitaja tunnistaa eri-ikäisten asiakkaiden kasvuun ja kehitykseen liittyviä vahvuuksia ja tarpeita. Osaa toimia kasvua ja kehitystä tukevan suunnitelman pohjalta ja laatia sille tavoitteita. Lähihoitaja tukee ja ohjaa asiakasta päivittäisissä toimissa edistään terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Lähihoitajan tulee osata ohjata asiakkaita ja toimia terveydenhuollon ja kasvatustalan toimintaperiaatteiden mukaisesti. (Opetushallitus 2014, 10.)

Hoito ja huolenpidon opintojen jälkeen opiskelija osaa laatia asiakkaalle tavoitteellisen voimavarat huomioon ottavan hoito- ja palvelusuunnitelman. Hän osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida suunnitelmaa. Lähihoitajan tulee osata tukea ja ohjata asiakasta päivittäisissä toimissaan kuntouttavalla työotteella. Lähihoitaja toteuttaa erilaisia sairauksia sairastavien henkilöiden perushoitoa sekä edistää heidän vuorovaikutusta ja kuntoutumista. Lähihoitajan tulee osata hyödyntää erilaisia apuvälineitä ja teknologiaa työskennellessä asiakkaiden kanssa. Hoitajan tulee ottaa huomioon potilaan psyykkinen, fyysinen ja sosiaalinen toimintakyky ja pyrkiä edistämään sitä. Lääkehoidon toteutus ja tarkkailu kuuluvat myös lähihoitajan ammattitaitovaatimuksiin. (Opetushallitus 2014, 12–24.)

Kuntoutumisen tukemisen opinnot suorittanut henkilö osaa laatia, toteuttaa ja arvioida lähihoitajan vastuualueella asiakkaan kuntoutumista edistävää suunnitelmaa yhteistyössä moniammatillisen työtiimin kanssa. Lähihoitaja osaa tarvittaessa hyödyntää selkokieltä ja hyödyntää puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä. Lähihoitaja toimii kuntouttavalla työotteella ja osaa ohjata erilaisia kuntoutujia. Lähihoitaja osaa ohjata asiakasta sekä asiakasryhmiä terveyttä edistävään liikuntaan, viriketoimintaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Lähihoitajan tulee osata hyödyntää erilaisia apuvälineitä ja teknologiaa kuntoutumisen tukemisessa. (Opetushallitus 2014, 24–30.)

Ensihoidon osaamisalan suorittanut lähihoitaja voi työskennellä sairaaloiden päivystyspoliklinikoilla, terveyskeskuksen päivystysvastaanotolla, sairaankuljetusyrityksissä tai pelastuslaitosten ensihoitoyksikössä. (Ekami 2016). Ammattitaitovaatimuksina ensihoidon osaamisalan suorittaneen lähihoitajan tulee osata arvioida potilaan tilaa, toteuttaa perushoitoa sekä ensihoitoa. Lähihoitajan tulee osata toimina moniammatillisessa työtiimissä ja osata käyttää viranomaisverkostoa. Lähihoitajan tulee myös osata toteuttaa lääkehoitoa lähihoitajan vastuualueella. Ensihoidon osaamisalan suorittanut osaa ajaa ambulanssia ja toimia hälytystilanteissa asianmukaisesti. (Opetushallitus 2014, 43.)

Kuntoutuksen osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa monipuolisesti ohjata ja tukea kuntoutumisen prosessia eri-ikäisten potilaiden hoidossa. Kuntoutuksen lähihoitaja toimii moniammatillisen tiimin jäsenenä. Tarkoituksena on edistää toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia kuntouttavalla työotteella. Työpaikkoina voivat olla kuntoutujan koti, terveyskeskuksen vuode- ja kuntoutusosastot, työpajat, palvelukeskukset, kolmannen sektorin palvelut sekä tuetun asumisen yksiköt. (Ekami 2016.)

Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida eri-ikäisten lasten hoitoa ja kasvatusta erilaisissa toimintaympäristöissä. Lapsiin ja nuoriin erikoistuneen lähihoitajan tulee osata myös sairaiden ja erityistä tukea tarvitsevien lasten hoito ja kasvatustyö. Lähihoitaja osaa tukea lasten ja nuorten keskinäistä vuorovaikutusta ja osaa ohjata yksilöitä sekä ryhmiä. Työpaikkana voi olla päiväkotia, koulu, lastensuojelu, lasten ja nuorten sairaalaosastot sekä perhetyö. (Ekami 2016.)

Mielenterveys ja päihdetyön osaamisalan suorittanut lähihoitaja edistää toiminnallaan päihteettömyyttä ja mielenterveyttä. Hoitajan tulee osata suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakkaan hoitoa, palvelua tai kuntoutussuunnitelmaa. Lähihoitajan tulee edistää ja ennaltaehkäistä päihde- ja mielenterveyspotilaan terveyttä ja elämänhallintaa uhkaavia riskitekijöitä. Mielenterveys- ja päihdetyön hoitaja osaa toteuttaa potilaan lääkehoitoa sekä huolehtia omasta työturvallisuudestaan. (Samiedu, 2-3.)

Sairaanhoidon ja huolenpidon opinnot suorittanut lähihoitaja osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakkaan sairaanhoitoa, huolenpitoa ja kuntoutumista

erilaisissa toimintaympäristöissä. Työssä korostuu potilaan terveyden, toimintakyvyn, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen ja niitä uhkaavien tekijöiden ehkäisy. Sairaanhoidon ja huolenpitoon erikoistunut lähihoitaja voi työskennellä terveyskeskuksissa, sairaaloissa, yksityisessä terveydenhuollossa, vanhusten hoito- ja hoivayksiköissä sekä palvelukeskuksissa. (Ekami 2016.)

Suun terveydenhoidon osaamisalan ammattitaitovaatimukset pitävät sisällään muun muassa sen, että lähihoitaja osaa toimia suun terveydenhuollossa ja palvelujärjestelmässä hoitotiimin jäsenenä. Lähihoitaja osaa ohjata asiakkaita suun terveydenhuollon palveluiden käytössä. Lähihoitaja toimii hoitotiimissä avustajana esimerkiksi suun tutkimisessa, paikkaus- ja juurihoidossa, hampaan poistossa ja iensairauksien hoidossa. Hoitajan tulee osata arvioida asiakkaan suun terveydentilaa ja ohjata suun hoidossa. Suun terveydenhuollon ammattilainen osaa alansa lääkehoidon. (Opetushallitus 2014, 109–110.)

Vammaistyön osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa arvioida eri-ikäisten vammaisten asiakkaiden toimintakykyä ja avuntarvetta. Lähihoitaja osaa laatia monipuolisen hoito-, palvelu- ja kuntoutussuunnitelman asiakkaan toimintakyvyn tueksi. Hoitajan tulee osata tarvittaessa käyttää vaihtoehtoisia kommunikation menetelmiä vammaistyön tukena. Hoitajan tulee osata toteuttaa hoitotyötä asiakkaan voimavarat huomioon ottaen. Vammaistyön hoitajan tulee osata käyttää erilaisia apuvälineitä hoitotyössä. (Opetushallitus 2014, 117–118.)

Vanhustyön osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa toimia ikääntyneiden palvelujärjestelmässä laatusuosituksen mukaisesti. Lähihoitaja osaa laatia, toteuttaa ja arvioida ikääntyneen hoito- ja palvelusuunnitelmaa. Hoitajan tulee toimia asiakkaan voimavarat huomioon ottaen kuntouttavaa työtä hyödyntäen. Lähihoitajan tulee osata toteuttaa ikääntyneen lääkehoitoa. Hoitajan tulee motivoida ikääntyneitä terveellisten elämäntapojen noudattamisessa ja toimintakyvyn ylläpitämisessä. (Opetushallitus 2014, 126–127.)

5.1 Lähihoitajaopiskelijan osaaminen ja osaamisen arviointi

Lähihoitajan opintoihin kuuluu oleellisesti työharjoittelut. Harjoitteluiden tavoitteena on yhdistää teoriassa opitut asiat käytännön hoitotyöhön. Merja Laitisen

pro gradu-tutkielmassa todetaan, että työssäoppiminen ei ole vain harjoittelua vaan oppimismenetelmä, jonka tarkoituksena on saada opiskelijalle kokemus todellisesti työstä tulevassa ammatissa. Työpaikka taas pääsee vaikuttamaan siihen minkälaista koulutusta opiskelija saa, ja antaa näin ollen paremmat valmiudet toimia lähihoitajan ammatissa. (Laitinen 2010, 6.)

Käytännönharjoittelun arvioinnin on tarkoitus antaa tietoa osaamisesta opiskelijalle, opettajalle, työnantajalle ja jatko-opintoihin pyrkimiseen. Arviointitilaisuuteen osallistuvat aina opiskelija, koulun edustaja sekä työpaikkaohjaaja. Arvioinnin tavoitteena on ohjata, kannustaa ja motivoida opiskelijaa harjoitteluiden ja opintojen aikana. Parhaiten opiskelija hyötyy arvioinnista jos sitä tehdään jatkuvasti harjoittelun aikana. Ohjaaja ja opiskelija kirjoittavat kirjallisen arvioinnin harjoittelun kulusta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Arviointikeskustelussa käydään läpi yhdessä opettajan kanssa opiskelijan osaaminen ja kehittämiskohteet. (Opetushallitus 2008, 5.) Hyvin tehty opiskelija arviointi tukee opiskelijan ammatillista kasvua ja myönteisen minäkuvan kehitystä (Mykrä 2007,35).

Opiskelijan arvioinnissa käytetään kuhunkin harjoittelujaksoon opetushallituksen laatimia kriteeristöjä. Jokaisessa arviointi kriteeristössä arvioidaan opiskelijan osaamista eri näkökulmista. Osaamista arvioidaan työprosessin hallinnan, työmenetelmien-välineiden ja materiaalin hallinnan, työnperustana olevan tiedon ja elinikäisen oppimisen avaintaitoina. Lähihoitajien arviointi suoritetaan asteikolla 1–3, tyydyttävä-kiitettävä. (Opetushallitus 2014, 10–17.) Kriteeristöjen kautta työpaikka ohjaaja saa arviointiaan varten tiedon siitä mitä tulee osata ja vaatia, jos opiskelija tavoittelee esimerkiksi kiitettävää arvosanaa (Mykrä 2007, 36).

Työprosessin hallinta kattaa sisälleen suunnitelmallisen ja laadukkaan työskentelyn. Näitä työelämän taitoja ovat esimerkiksi se, että opiskelija tunnistaa laaja-alaisesti asiakkaansa psyykkiset, sosiaaliset ja fyysiset voimavarat. Opiskelijan tulee osata arvioida realistisesti omaa osaamistaan ja tarvittaessa kehittää omaa toimintatapaansa. Opiskelijan tulee osata hyödyntää potilaan omaa verkostoa hoitotyön tukena. Työprosessin hallintaan kuuluu se, että opiskelija osaa laatia kattavan hoitosuunnitelman ja ymmärtää sen tärkeyden hoitotyössä. Laadukastyöskentely muodostuu siitä, että opiskelija noudattaa

työympäristönsä laatusuosituksen mukaisesti ja pystyy tekemään kehittämissuhteita. (Opetushallitus 2014, 18–19.) Työprosessin hallintaan kuuluu myös se, että työt tehdään oikeassa järjestyksessä, työ aloitetaan ajoissa niin, että se saadaan valmiiksi, ja niin, että aikaa jää myös työpisteiden siistimiseen (Mykrä 2007, 36).

Työmenetelmien-välineiden ja materiaalin hallinta arvioi opiskelijan itsenäisiä työskentelyntaitoja, vuorovaikutusta ja lähihoitajan toimenkuvan mukaisien toimien suorittamista. Opiskelijan tulee osata avustaa asiakkaitaan voimavaroiltaan kunnollisesti kuntouttavalla työllä. Opiskelijan tulee osata tarkkailla asiakkaansa elintoimintoja ja toimia muuttuneessa tilanteessa asianmukaisesti. Kädentaitoja kuten verenpaineen, sokerin, hengitysfrekvenssin ja lämmön mittausta arvioidaan harjoittelun aikana. Opiskelijan tulee osata kirjata potilastietoihin asiakkaan hoitoon liittyviä oleellisia tietoja, myös suullinen raportointi arvioidaan harjoittelun aikana. Vuorovaikutustaitoja arvioidaan jatkuvasti harjoittelun lomassa. Opiskelijan tulee kohdata asiakkaansa ammatillisesti ja yksilöllisesti. Osaava opiskelija edistää omaa ja työyhteisönsä työturvallisuutta ja osaa tiedottaa mahdollisista vaaratilanteista. Opiskelijan tulee osata toteuttaa lääkehoitoa virheettömästi ohjaajan valvonnassa. Erilaiset pistotekniikat tulisi myös hallita. (Opetushallitus 2014, 19–23.)

Työnperustana olevan tiedon hallintaa arvioidaan läpi harjoittelun. Opiskelijan tulee osata perustella toimintaansa ja tekemiään päätöksiä hoitotyössä. Opiskelijan tulisi osata perustella toimintaansa anatomian, voimavarojen, hyvinvoinnin, kansansairauksien ja saatavien palveluiden näkökulmasta. Opiskelijan tulee tuntea sosiaali- ja terveysalaa koskevat lainsäädännöt ja toimia niiden mukaisesti. (Opetushallitus 2014, 23–26.)

Elinikäisen oppimisen avaintaidoissa arvioidaan opiskelijan ammatillisen kasvun vaihdetta ja opiskelijan kykyä arvioida omia taitojaan realistisesti. Opiskelijan tulee tunnistaa omat kehittämistarpeet ja kehittää niihin toimivia tai vaihtoehtoisia toimintatapoja. Opiskelijan tulee toimia vastuullisesti ja joustavasti työyhteisössään. Osaava opiskelija työskentelee aseptisesti oikein ja toimii eettisesti työssään. (Opetushallitus 2014, 26–28.)

5.2 Lähihoitajan lääkehoidon osaaminen

Lääkehuollon kehittamisestä ja niitä koskien lainsäädäntöjen valmistelusta vastaa Sosiaali- ja terveysministeriö. Lain tarkoituksena on taata turvallinen, tehokas, tarkoituksenmukainen ja taloudellinen lääkehoito kaikille lääkehoitoa tarvitseville potilaille. (STM 2016.) Työnantajalla on vastuu työnjaosta sosiaali- ja terveysalan toimintayksiköissä. Työnantaja määrittää kenelle mitkäkin eri tehtävät yksikössä kuuluvat. Vastuiden jaossa otetaan huomioon työntekijän kokemus, koulutus ja ammattitaito suhteessa kyseiseen työtehtävään. Työnjaon tulee olla niin selkeä, että kaikki yksikössä työskentelevät tietävät omat vastuu alueensa. Työntekijällä on vastuu ilmoittaa työnantajalle, jos hän kokee, ettei hallitse annettua työtehtävää. Tällöin järjestetään lisäkoulutusta, muutetaan työntekijän toimenkuvaa tai huolehditaan muulla tavoin palvelujen laadusta sekä potilasturvallisuudesta. Työntekijä on vastuussa omasta työskentelystään, mutta viime kädessä työnantaja on ensisijaisesti vastuussa potilaaseen nähden. Vahinkotapauksissa taloudellinen vastuu kuuluu työnantajalle, jos vahinko on tapahtunut tahattomasti. (STM 2006.)

Lähihoitajat ovat nimikesuojattuja terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Lähihoitajien koulutukseen kuuluu lääkehoidon teoriaopintoja. Tutkinnon suorittanut henkilö voi jakaa lääkkeitä potilaskohtaisiin annoksiin ja antaa lääkkeitä luonnollista tietä. Lähihoitaja voi pistää lääkkeen ihon alle ja lihakseen, mikäli hänen osaamisensa on varmistettu työpaikalla. Työtehtävään tarvitaan riittävä perehdytys ja kirjallinen lupa sen suorittamiseen. Nimikesuojattu ammattihenkilö voi vaihtaa lääkkeettömän perusliuospuussin ja aloittaa hätätilanteessa nestehoidon. Tämä kuitenkin edellyttää tilannetta, jossa lääkehoidon koulutuksen saanut terveydenhuollon ammattihenkilöä ei ole käytettävissä. Terveydenhuollon ammattihenkilöitä ovat muun muossa sairaanhoitajat. Koulutuksen saanut lähihoitajan voi sydänpysähdyksen yhteydessä antaa potilaalle adrenaliinia, suonensisäisesti annettavaa plasman korvausnestettä ja glukoosiliuosta, jollei sairaanhoitajaa ole paikalla. Lähihoitaja voi antaa luonnollista reittiä keskushermostoon vaikuttavia lääkkeitä. Keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden antaminen vaatii työyksikön riittävän koulutuksen sekä kirjallisen luvan. (STM 2006, 30.)

Opetushallituksen laatimassa sosiaali- ja terveysalan lähihoitaja koulutuksen oppaassa kerrotaan, että lähihoitaja ammattitaito vaatimuksiin lääkehoidon suhteen kuuluvat lääkkeen annostelu potilaskohtaisiin annoksiin, lääkkeiden anto luonnollista tietä, inhaloitavien lääkkeiden anto sekä lääkeinjektioiden anto ihon alle ja lihakseen. Ammattiosaamiseen kuuluvat myös lääkkeiden vaikutuksien, väärinkäytön ja haittavaikutuksien seuranta sekä aseptinen työskentely. (Opetushallitus 2014, 22-23.)

Taulukko 1. Lähihoitajan lääkehoidon ammattitaitovaatimukset (Opetushallitus 2014)

Luonnolliset lääkkeen antoreitit	Lääkeinjektioiden antoreitit	Lääkehoitoa koskevat muut tiedot	Lääkehoitoa koskevan tiedon hallinta
Suun kautta	Ihon alle	Vaikutuksien seuranta	Reseptien tulkitseminen
Peräsuoleen	Lihakseen	Väärinkäytön seuranta	Lääkehoidon ohjaus potilaalle
Iholle		Haittavaikutuksien tarkkailu	Lääkkeiden käyttö, säilytys ja hävittäminen
Silmään		Aseptinen työskentely	Säädösten ja lain tunteminen
Nenään		Kirjaaminen	
Korvaan		Suullinen raportointi	
Emättimeen			

6 OPISKELUUN JA OHJAUKSEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT JA VASTUUT

6.1 Harjoittelun ohjaus

Ohjattu käytännönharjoittelu kuuluu olennaisena osana terveysalan koulutukseen. Sen tavoitteena on perehdyttää opiskelijat käytännön hoitotyöhön niin, että he voivat soveltaa tietojaan ja taitojaan oikeassa tilanteissa sekä harjoitella potilaan oireiden ja tarpeiden tunnistamista ja niihin vastaamista erilaisin hoitotyön toiminnoin potilaan eloonjäämiseksi. (OPM 2006.) Käytännön harjoittelun tarkoituksena opiskelijalle on saavuttaa riittävät taidot ja valmiudet työskentelyyn tulevassa ammatissa sekä tuleminen vastuulliseksi ammattilaiseksi.

Vehviläisen mukaan ohjausta on hyvä tarkastella kolmen toimijatason kannalta. Yksilöt, työskentelevät ryhmät sekä erilaiset ryhmät ja organisaatiot ovat

ohjauksen toimijoita. Kun puhutaan yksilötasosta ohjauksessa, tarkoitetaan sillä ohjattavan henkilökohtaista ohjausta kahden ihmisen välisessä ohjaussuhteessa. Usein ohjaus ajatellaankin vain tässä suhteessa, sillä kahdenvälinen ohjauskeskustelu on ohjauksen keskeisempiä asioita. Ajatellaan, että juuri keskustelutilanteen hyvä hallinta on ohjausosaamista. Myös ryhmä voi olla ohjaava toimija. Esimerkiksi vertaisryhmä voidaan ajatella ohjauksen toimijaksi itse ryhmää hyödyntävässä vertaismentoroinnissa. Yhteisö- ja organisaatiotasolla ohjauksessa yhteisö huolehtii keskeisistä ohjausprosesseista (Vehviläinen 2015, 15.)

Sairaanhoitajaopiskelijan ohjaajana saa toimia koulutukseltaan ja työkokemukseltaan pätevä sairaanhoitaja ja lähihoitajaopiskelijan ohjaajana lisäksi pätevä perushoitaja. Myös opettajalla on tärkeä rooli ohjauksen toteutuksessa (Jääskeläinen 2009, 7.)

Vaasassa laadittiin vuonna 1996 laatukselle sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ohjaukselle ja asetettiin toimikunta kehittämään kriteerejä sosiaali- ja terveysalan sektorin käytännön opetuksen arvioimiseen. Käytännön opetuksessa oli todettu sekä rakenteellisia, että sisällöllisiä puutteita, tämän vuoksi kyseinen projekti aloitettiin. (Kallio 2011, 38.)

Prosessikriteerit sisältävät yhteistyöalueen. Siinä ilmaistaan opiskelijan, ohjaajan, opettajan, osastonhoitajan ja ylihoitajan tehtävien kuvaukset. Yhteistyön edellytyksenä on avoimuus ja kunnioitus. Osastonhoitajan vastuulle kuuluu vastata siitä, että osaston hoitokulttuuri tukee opiskelijan oppimista. Yksikön tulee tietää ajoissa opiskelijan tavoitteista ja saapumisesta harjoittelujaksolle. Opettaja ja ohjaaja keskustelevat sekä ohjaavat opiskelijaa käytännön jakson aikana. On tärkeää, että arviointikeskusteluun osallistuvat sekä opiskelija että ohjaaja ja opettaja. Rakennekriteerit edellyttävät hyvää ja jatkuvaa yhteistyötä johtavien viranhaltijoiden sekä oppilaitosten johtajien välillä. Myös opettajan, ohjaajan ja opiskelijan tulee olla yhteistyössä ja laatia suunnitelma käytännön työn sekä jatkuvan arvioinnin toteuttamiseksi (Kallio 2011, 38.)

6.2 Edistävät tekijät

Oppimismäristöstä keskeisin oppimiseen vaikuttava tekijä on kiireetön ja turvallinen oppimisympäristö, jossa opiskelijaa kunnioitetaan ja arvostetaan (Alanissi 2014, 1). Tärkeimpiin harjoittelussa oppimista edistäviin tekijöihin kuuluu opiskelijan tunne siitä, että hän on ihmisenä arvokas. Opiskelijan tulee kokea, että hänen asioihinsa puututaan silloin kun hän tarvitsee apua. On tärkeää että opiskelijan ja ohjaajan välinen yhteistyösuhde on yhdenvertainen. Harjoittelu ja oppiminen etenevät silloin parhaiten, kun sekä ohjaaja että opiskelija työskentelevät yhdessä edistääkseen opiskelijan tämänhetkistä osaamista. (Jokinen ym. 2009, 262.) Ohjaajan toivottiin olevan ystävällinen, helposti lähestyttävissä ja ymmärtäväinen. Ohjaajan toivottiin antavan opiskelijoille mahdollisuuden kokeilla työhön liittyviä toimenpiteitä itse. (Gray & Smith 2000.) Yhteisöön kuulumisen tunne koetaan tärkeäksi (Romppainen 2011, 36). Yhtenäisyys auttaa opiskelijaa sopeutumaan työyksikköön. Työharjoittelupaikoissa olisi hyvä olla selvillä opiskelijan opintovaihe ja se, mitä opiskelija saa tehdä ja mitä ei. Työyhteisön yhteiset ohjeet ovat myös tärkeitä opiskelijan oppimisen kannalta (Kallio 2011, 53–56.)

Ohjattavalle uusi tieto rakentuu yleensä aiemman osaamisen ja kokemusten päälle ja se että esimerkiksi opiskelijalla on mahdollisuus arviointiin sekä oppimansa pohtimiseen on osa onnistunutta oppimisprosessia (Jokinen ym. 2009, 262). Hyvä alkuperähditys harjoitteluyksikköön on tärkeää, perehdytyksestä on vastuussa koko hoitohenkilökunta (Mäkinen 2011, 8). Oppimisprosessin sujuvuuden kannalta tärkeänä nähdään esimerkiksi se, että sosiaali- ja terveysministeriön suositusten (2003, 22) mukaan opiskelijan on hyvä perehtyä toimintayksikön sääntöihin, käytäntöihin sekä työyhteisöön työharjoittelun alkaessa.

Opiskelijalla itsellään on suuri rooli omien kädentaitojen kehittämisessä, mutta oppiakseen hän tarvitsee ohjaajaltaan jatkuvaa palautetta ja tukea toiminnassaan (Alanissi 2014, 1). Opiskelijat pystyvät itse vaikuttamaan kokemuksiinsa harjoittelusta. Merkittäviä tekijöitä tavoitteiden saavuttamisen kannalta ovat opiskelijoiden oma motivaatio, itseohjattavuus ja aktiivinen syventävä tiedonhaku harjoittelun aikana (Kallio 2011, 3, 55, 60, 74). Opiskelijan oma innostuneisuus aiheesta saa ohjaajan ohjaamaan opiskelijaa aktiivisemmin (Mäkinen

2011, 94). Myös toisilta opiskelijoilta saatu vertaisarviointi voi edistää oppimista, muuttaen opiskelijan käytöstä harjoittelussa varmemmaksi sekä kehittämien omaa itsearviointia (Leppäharju 2010, 13).

6.3 Estävät tekijät

Ammattikorkeakoulujen keskeisten arviointitulosten mukaan terveysalan opettajilla ja terveydenhuollon edustajilla on ollut toisistaan poikkeavat käsitykset työharjoittelun tavoitteista. Jotkut ohjaajat odottavat harjoitteluun jo käytännön taitoja omaavia opiskelijoita, sillä he kokevat että heillä ei ole aikaa opettaa aivan kaikkea. Opettajat taas näkevät asian niin, että koulutus tuottaa tietoa hakevia, hyvän itsetunnon omaavia opiskelijoita, jotka osaavat ajatella kriittisesti, sekä että koulutus antaa hyvän pohjan harjoittelun teoriatiedolle ja kehittymisvalmiudet vaikka mihin. (Kallio 2011, 38.)

Ongelmana työharjoitteluissa on koululta saadun teoreettisen tiedon ja hoitoympäristön toimintatapojen ja kulttuurin yhdistäminen. Koulutuksen ja hoitoympäristön käsityksen oppimisesta sekä tavoitteista tulee olla yhtenäiset, muuten oppiminen on ristiriitaista (Elomaa, Lankamaa, Palta, Saarikoski & Sulosaari 2008, 38.)

Hoitajaopiskelijat ovat sitä mieltä, että käytännön harjoitteluun estävästi vaikuttavia tekijöitä löytyy vuorovaikutuksesta, työympäristöstä sekä ohjaussuhteesta. Yleistä ilmapiiriä harjoittelupaikassa pidetään merkittävänä asiana opiskelijan viihtyvyyden kannalta. Työpaikat joissa opiskelijoihin suhtaudutaan negatiivisesti huonontavat opiskelijan harjoittelukokemusta (Kallio 2011, 97, Mäkinen 2011, 76.) Oppimista haittaavia tekijöitä ovat työpaikassa vallitseva kiire, opiskelijoiden liika hoputtaminen ja tuen puuttuminen hoitotoimenpiteitä tehdessä (Alanissi 2014, 1, Kallio 2011, 67, 75). Opiskelijoille on tärkeää, että he saavat tilaisuuden yrittää tehdä hoitotoimenpiteitä itsekseen rauhassa ilman, että ohjaaja tulee heti väliin neuvomaan (Kallio 2011, 66). Oppimisen kannalta on myös tärkeää, että hoitotoimenpiteitä toistetaan, sillä yksi kerta ei usein riitä taidon oppimiseen. Opiskelijoiden oppimista estää myös se, jos he eivät voi kysyä neuvoa ohjaajiltaan tai muulta hoitohenkilökunnalta, eikä opiskelija saa vastauksia esittämiinsä kysymyksiin. On tärkeää, että uutta tietoa etsitään yhdessä ohjaajan kanssa. (Mäkinen 2011, 86, 109, 113.)

Harjoittelupaikassa olevien opiskelijoiden määrä vaikuttaa myös opiskelijoiden tyytyväisyyteen harjoittelussa. Liian suuri opiskelijamäärä aiheuttaa sen, että opiskelijat eivät välttämättä saa tarpeeksi kokemuksia hoitotoimenpiteistä, tai niitä pitää suunnitelmallisesti jakaa ennalta, jotta kaikki opiskelijat saavat niitä riittävän tasavertaisesti (Kallio 2011, 59–60.) Palautteella on suuri merkitys oppimiselle käytännönharjoittelussa. Pelkkä negatiivinen palaute harjoittelussa haittaa oppimista, kun taas opiskelijan saama myönteinen palaute kannustaa opiskelijaa pyrkimään tavoitteisiinsa vielä enemmän. Rakentava ja kannustava palaute myös auttaa opiskelijaa kehittymään omissa hoito- ja kädentaidoissaan (Alanissi 104, 1.) Estävänä tekijänä nähdään myös opiskelijan nolaaminen potilaiden edessä sekä harjoittelijan luonteen arviointi (Kallio 2011, 76).

Ohjaajan ja opiskelijan työn yhteisenä kohteena on ohjattavan ohjauksessa työstämä asia. Ohjaaja ja ohjattava opiskelija panostavat siihen kuitenkin eritavoin. Ohjattava tekee kokoajan työtä viedäkseen omaa prosessiaan, kuten harjoittelua ja tavoitteitaan eteenpäin. Hän tuo omaa kokemustietoaan ja toimintaansa, esimerkiksi työn tuloksia tai harjoitteita ohjaajalle joka luo niiden avulla opiskelijalle erilaisia ohjausinterventioita.

Opiskelijalta odotetaan motivoitunutta suhtautumista hoitoammattiin ja halua hakea tietoa itsenäisesti ja valmiuksia käytännön harjoittelujakson aikana. Opiskelijan tulee myös aina toimittaa tavoitteensa ohjaajalle ja osastonhoitajalle. Hän myös laatii yhteistyössä työvuorolistan huomioiden osaston toiminnan.

Itsensä ja tavoitteiden esittely kuuluu olennaisena osana opiskelijan tehtäviin. Harjoittelun aikana harjoittelija pyrkii tavoitteisiinsa hankkimalla aktiivisesti tietoa sekä olemalla aktiivinen ja vastuuntuntoinen opiskelija. Hän laatii myös työvuorolistansa, huomioiden osaston toiminnan, sekä oppimissuunnitelman yhdessä ohjaajansa kanssa (Kallio 2011, 38.)

6.4 Käytännön harjoitteluun liittyvät vastuut

Ohjaajan ja ohjattavan työn yhteisenä kohteena on ohjattavan ohjauksessa työstämä asia. Ohjaaja ja ohjattava panostavat siihen kuitenkin eritavoin. Ohjaajan tärkeänä roolina on tehdä erilaisia ohjausinterventioita keskustellen, kuunnellen, katsellen, antaen tehtäviä, näyttäen mallia sekä luoden erilaisia

tilanteita ja tilaisuuksia. Näillä tavoilla ohjaaja pyrkii vaikuttamaan prosessiin sitä edistäen ja ohjattavan omaa toimintaa vahvistaen (Vehviläinen 2015, 59.)

Opiskelijan harjoittelun suunnittelu alusta loppuun, sekä sen toteutuksesta huolehtiminen kuuluvat opiskelijaohjauksen perusteisiin. Laadukkaan opiskelijaohjauksen toteuttamiseen tarvitaan henkilö-, materiaali-, ja aikaresursseja. Jokaisessa harjoitteluyksikössä on hyvä olla yksi tai useampi opiskelijaohjauksesta vastaava henkilö, eli opiskelijavastaava. Opiskelijavastaava on yleensä se henkilö, joka nimeää jokaiselle harjoitteluun tulevalle opiskelijalle 1–3 omaa ohjaajaa, huomioiden opiskelijan ohjaus- ja oppimistarpeet (Hus, 23.)

Opiskelijan, ohjaajan ja harjoitteluyksikön vastuulla on huolehtia osaltaan, että opiskelijalla on riittävästi yhteisiä työvuoroja ohjaajien kanssa. Toteutettaessa laadukasta ohjausta nimetyille ohjaajille tulee antaa aikaa opiskelijaohjauksen suunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi ohjaaja tarvitsee erikseen työaikaa alku- keskusteluun, ohjauskeskusteluihin, väli- ja loppuarviointiin ja niihin valmistautumiseen. Oppimistilanteiden, opiskelumateriaalin ja -välineiden sekä tiedonhankinta mahdollisuuden järjestäminen kuuluu ohjaajien ja harjoitteluyksikön velvollisuuksiin. (Hus, 23.)

Ohjaajan tulee suhtautua kiinnostuneesti opiskelijoihin ja kohdella heitä asiallisesti, sekä laatia oppimissuunnitelma opiskelijalle hänen omia tavoitteitaan ajatellen. Ohjaajan tehtäviin kuuluu aina yksilöllisten tarpeiden tunnistaminen, itsenäisyyteen rohkaiseminen ja saavutettujen tavoitteiden arvioiminen. (Kallio 2011, 39.)

Ohjaajien suhtautuminen potilaisiin välittyy opiskelijoille. Opiskelijat ottavatkin usein mallia oman ohjaajansa toiminnasta, joten ohjaajan tulee sisäistää eettisesti korkeatasoisen potilastyön lähtökohdat. Opiskelijan oppimista edistävät vastuun saaminen, itsenäinen opiskelu, erilaiset oppimistilanteet ja palautteen saaminen. Potilaan kokonaisuhoitoon osallistuminen ja ymmärtäminen antavat eheän kuvan hoitotyön kokonaisuudesta (Luoja 2011, 27.)

Korkeakouluja kuvataan avoimena oppimisympäristönä. Työelämälähtöisyys, projektikeskeisyys, moniammatillisuus, opiskelijakeskeisyys ja modernin teknologian hyödyntäminen ovat muita tärkeitä lähtökohtia. Suoran palautteen

antaminen, oppimisen ulkoinen arviointi, objektiivisten ja relevanttien kysymyksien tekeminen sekä opittavan sisällön ohjaaminen ovat opettajan tehtäviä (Kallio 2011, 38.)

Oppilaitoksen opettajan vastuulla on tiedottaa hyvissä ajoin yksikköön tulevista opiskelijoista sekä olla perillä sairaanhoitopiirin hoitofilosofiasta ja opetusyksikön toiminnasta. Tehtävänä on motivoida ja valmistella oppilasta käytännönharjoittelujaksoa varten. Opettajan vastuulle kuuluu yhdessä ohjaajan ja osastonhoitajan kanssa ohjattavan oppilaan kanssa käytävät arviointikeskustelut sekä ohjaus. Hän myös suunnittelee, informoi, auttaa ja tukee ohjaukseen liittyvissä asioissa sekä on apuna kaikille asianomaisille oppilaan ohjaukseen liittyvissä asioissa. (Kallio 2011, 39.)

Opettajan ohjauksen lähtökohtana on tukea opiskelijan omatoimista selviytymistä ja itsenäistymistä. Päämääränä on opintokokonaisuuden tavoitteiden saavuttamisen tukeminen. (Leppäharju 2010, 14.) Tärkeimmäksi opettajan tarve koetaan usein ensimmäisessä harjoittelussa. Opettajan antama tuki ja ohjaus uudessa tilanteessa on merkityksellistä. Opettajuus on tasavertainen ja vuorovaikutuksellinen suhde oppilaan kanssa. Kun harjoittelu sujuu ongelmitta, opettajan merkitys on pienempi. Opettajaa tarvitaan useimmiten väärinkäsitysten selvittämiseen ja ongelmatilanteiden puolueettomaan sovitteluun. Opiskelijalle on tärkeätä, että opettaja valmistelee harjoittelupaikat niin että työyhteisöissä osataan kussakin opiskeluvaiheessa olevien opiskelijoiden laadukas ohjaus. (Kajander 2007, 23.)

7 OHJAAJIEN RYHMÄHAASTATTELU

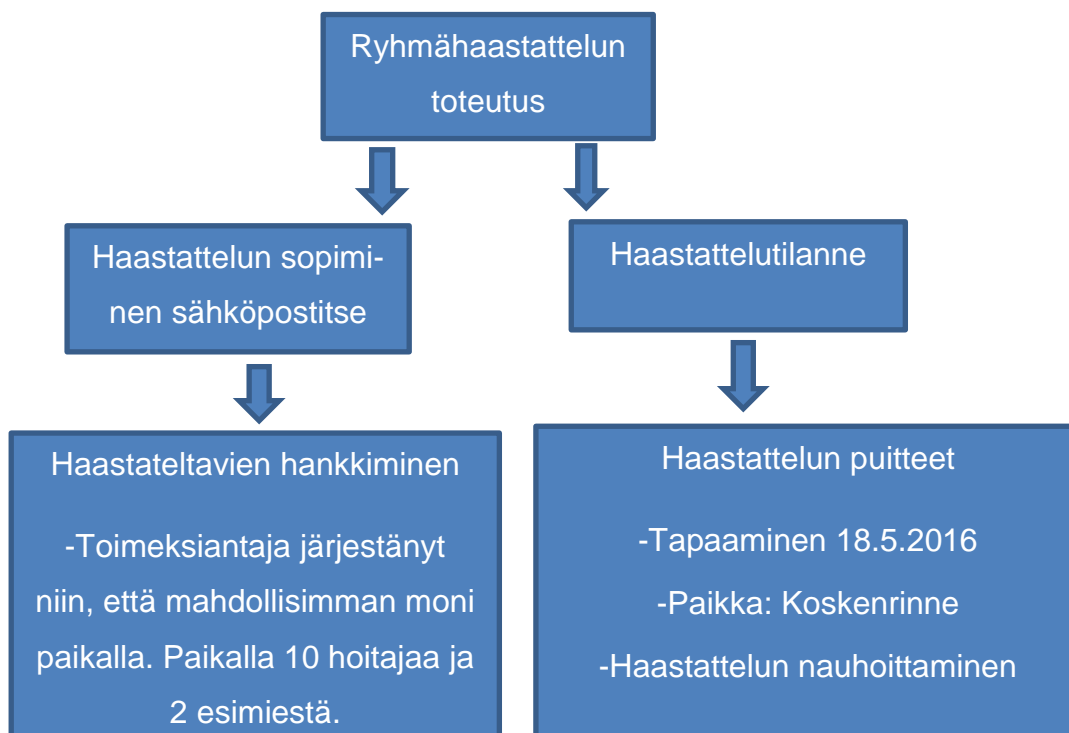
7.1 Suunnittelu ja toteutus

Opinnäytetyön aineistonkeräyksen menetelmäksi valittiin ohjaajien ryhmähaastattelu. On tärkeää, että ohjaajat saavat itse tuoda esille ajatuksiaan ohjauksen nykytilanteesta mahdollisimman vapaasti sekä että he kokevat olevansa mukana tutkimuksessa aktiivisena osapuolena. (Ks. Hirsijärvi & Hurme 2001, 35.)

Haastattelu on puolistrukturoitu, jolloin teemat on laadittu etukäteen ja ne esitetään samanaikaisesti kaikille haastattelussa oleville hoitajille. Teemojen

muotoa ja järjestystä voi vaihtaa keskustelun kulun mukaisesti. (Hirsijärvi & Hurme 2001, 47.) Teemat on laadittu etukäteen teoreettisen viitekehyksen pohjalta. Ne ovat jaoteltu teemoittain teorian pohjalta seuraavasti: opiskelijan ominaisuudet, ohjaajan ominaisuudet, vastuun jakautuminen, ohjaus Koskenrinteellä ja kehityskohteet.

Koskenrinteen yhteyshenkilöön oltiin yhteydessä haastatteluun liittyen. Haastattelun ajankohdaksi sovittiin 18.5.2016. Haastattelun ajankohta määräytyi niin että paikalla Koskenrinteen Kotiyksikössä olisi mahdollisimman paljon työntekijöitä (hoitajia) paikalla. Haastattelu toteutetaan ryhmähaastatteluna, ja haastattelu tallennetaan. Tallentaminen on tärkeää kun pyritään mahdollisimman luontevaan keskusteluun ilman paperia ja kynää. Tallentamalla saadaan säästettyä myös olennaisia seikkoja keskustelusta joita haastattelija ei ehkä ehtisi kirjoittamaan. Myös elekielen havainnointi on helpompaa, kun keskittyminen ei mene papereihin. (Hirsijärvi & Hurme 2001, 92.) Tavoitteena on herättää mahdollisimman paljon keskustelua hoitajien puolelta ja sitä kautta selvittää opiskelijaohjauksen nykytilanne ja kehittämiskohteet. Kuvassa 4 on kuvattu Koskenrinteellä pidetyn ryhmähaastattelun toteutusta.

Kuva 3. Ryhmähaastattelun toteutus

7.2 Sisällön analyysi

Sisällön analyysi on usein käytetty tutkimusaineiston analyysimenetelmä hoitotieteellisissä tutkimuksissa. Sisällön analyysin menetelmin voidaan analysoida dokumentteja systemaattisesti ja objektiivisesti. Sisällön analyysi on menetelmä järjestää ja kuvailla tutkittavaa ilmiötä. Sisällön analyysillä pyritään tiivistämään tutkittava ilmiö aineistosta. (Kyngäs & Vahvanen 1999, 3.)

Sisällön analyysissa voidaan edetä kahdella eri tavalla. Induktiivinen sisällön analyysiprosessi lähtee aineiston pelkistämisestä ja etenee ryhmittelynä sekä abstrahointina. Pelkistämällä tarkoitetaan aineistosta tutkimustehtävään liittyvien ilmaisujen poimintaa. Ryhmittelyssä aineiston yhteenkuuluvat ilmaisut liitetään toisiinsa. Abstrahoinnissa muodostetaan kuvaus tutkimuskohteesta. (Kyngäs & Vahvanen 1999, 5.)

Deduktiivista sisällön analyysia ohjaa teema, käsitekartta taikka malli, joka perustuu aiemmin hankittuun teoreettiseen tietoon. Aiemman teoratiedon perusteella laaditaan analyysirunko, johon etsitään aineistosta sopivia asioita. Analyysirunko voi olla myös väljä, jolloin sen sisään muodostetaan kategorioita aineistosta induktiivisen sisällön analyysin periaattein. (Kyngäs & Vahvanen 1999, 7.)

Teemahaastattelu laadittiin teoreettisesta viitekehyksestä nousevien tietojen pohjalta. Teemahaastattelun tarkoituksena oli kartoittaa Koskenrinteen työntekijöiden näkemystä ohjauksen nykytilasta ja kehityskohteista. Koskenrinteellä pidetty teemahaastattelu nauhoitettiin ääninauhurilla. Nauhoituksen perusteella haastattelu litteroitiin, jättäen aiheeseen kuulumattomat keskustelut pois litteroinnista. Litteroitu haastattelu luettiin useaan kertaan läpi, muodostaen kokonaiskuvan haastattelusta. Kun haastattelun litteroinnista oli muodostettu selkeä kuva, aloitettiin haastattelun koodaaminen kolmeen eri teemaan. Teemoittelulla pyrittiin selvittämään mitä haastattelun teemoista oli sanottu. Haastattelun koodaamisessa käytetyt kolme eri teemaa olivat: vastuun jakautuminen, käytännön harjoittelun arviointi sekä ohjauksen kehittäminen ja nykytilanne Koskenrinteellä. Arviointi ja ohjauksen kehittäminen teemat luotiin opinäytetyön tarkoituksen mukaan. Kolmas teema Vastuun jakautuminen luotiin

haastattelun toteutuksen jälkeen, koska havaituista epäkohdista vastuun jakautumiseen liittyen. Koodaamista varten kategorioille annettiin omat värit, joilla työntekijöiden kertomia asioita yliviivattiin. Tämän jälkeen työntekijöiden ilmaisut taulukoitiin kahteen eri sarakkeeseen. Ensimmäisessä sarakkeessa esitetään poimintoja työntekijöiden puheesta. Toisessa sarakkeessa esitetään poiminnoista tiivistetyt ilmaisut, joita käytettiin haastattelun tulosten eli nykytilanteen ja kehityskohteiden aukikirjoittamisessa. (Ks. Tuomi & Sarajärvi 2009, 93.)

Taulukko 2: Haastattelun teemoittelu ja pelkistäminen; vastuut.

Alkuperäiset ilmaisut	Tiivistetyt ilmaisut
"Nykyäänhän opettajat ei enää käy paljo mitään."	Suurin vastuu ohjaajalla ja työyksiköllä.
"...kentällä on ohjaajal tosi iso vastuu."	Koulun ja opettajien vastuu ei toteudu.
"...opettajan pitäs ottaa enemmän vastuuta ja tukee..."	Opettajien käynti määrät vähentyneet.
"...opettajat ei välttämättä tiiä tarkasti mimmonen se harjoittelupaikka tarkasti on."	Tieto ei kulje koulun ja ohjaavien yksiköiden välillä tarpeeksi hyvin.
"Sit ne on vaa et ei tarvi tulla ekalle käynnille, et tuun sit harjoittelun lopussa."	Opettajien käyntien toivotaan toteutuvan sekä puhelin arviointien poistuvan.
"...ei sen oo pakko, jos on ongelmia niin ne tulee."	Tieto ei kulje riittävästi organisaation sisällä.
"Jotkut jättää sen ekanki käynnin käymättä..."	Opiskelijamäärät kasvavat ja harjoittelupaikkoja tarvittaisiin lisää.
"...opettajat ei tunne tät meidän yhdistyksen toimintaa..."	Halutaan säilyttää ohjauksen laatu ja pitää opiskelijamäärät sopivan kokoisina.
"...opettaja tuli sillee et opiskelija ei ees tienny et koska se opettaja tulee..."	Opiskelijoiden toivottaisiin tulevan etukäteen tutustumaan harjoitteluyksikkönsä.
"...opettaja ei ees tienny et onks opiskelija tääl ja mie tääl. Se tuli vaa kattomaa ku oli kotimatkal."	
"Sellast koulun ja harjoittelupaikkojen yhteistyötä tarvis lisää."	
"...opettajii ei saa kiinni..."	
"...sit me puoltoist tuntii istuttiin siin puhelin kaiuttimella..."	
"...tehään tää arviointi täs puhelimes..."	
"...harjoittelut voi olla viikon tai kuuen viikon mittasii..."	
"...miten me tiedetää se et tavallaa mikä siel on pohjataso..."	

"...ei se oo kentän tehtävänä selvittää et mitäs tälle pitääkin ohjata..."

"...ei kun sielt ei tuu mitään tietoo. Se voi olla viikon se voi olla kuus viikkoo..."

"...ei nyt ihan opeta loppuu asti tät uudistust. Eikä ne osan siel infotilaisuudes, täst kysyttii sillon ja ne ei osan vastata..."

"...siit opiskelijast meil ei oo niinku taustatietoo yhtään."

"Meil yleensä on sit vast siin vaihees tieto ku opiskelija tulee osastolle ja silt kysytää..."

"...se on niinku meiän vastaavien homma et mie oon ainaki tehny niin et tietyst ku ohjaaja nimetää etukätee..."

"Et siin vaihees osastolle tietenki kerron et teille on tulos tämmönen ja tämmönen opiskelija..."

"...se tuntuu et se jää nykyää vaan vastaaville et ei myä ohjaajat niit nähä."

"Eiks ne vois soittaa siihe työpisteeseen niille hoitajille et voinks tulla joku päivä käymää."

"Mut ei ne opiskelijat tiä etukätee välttämättä mihin yksikköön ne tulee."

"Et pystyskö ottaa lisää, en miä ainakaa helpost pysty ottaa ku sit siit kärsii jo opiskelijat..."

Taulukko 3: Haastattelun teemoittelu ja pelkistäminen; käytännön harjoittelun arviointi.

Alkuperäiset ilmaisut	Tiivistetyt ilmaisut
"...ne kriteerit on niin todella hienoja..."	Harjoittelun arviointikriteerit ovat vaikea lukuksia.
"... me tehää kuitenkin arkipäivän asioita et me osattas siihe kriteeristöö kertoo se miten ja mitä me ollaa siel kentäl tehty..."	Arviointikriteereitä on vaikea rinnastaa yksikön työtehtäviin.
"...meiän hoitajat mielellää ohjaa opiskelijoita mut sitte nää kirjalliset työt menee sen vaikeemman kautta et se vie hirveest aikaa..."	Arviointien kirjalliseen laadintaan kuluu aikaa.
"...niin tunnollisia et väkertää sit kotona näitä arviointipapereita."	Arviointien kirjalliseen laadintaan ei työyksiköstä löydy kunnollista paikkaa.
"Ne on niin vaikeita. Turhauttaa ihan kun niitä tekee."	Työntekijät ovat valmiita joustamaan arviointeihin liittyen ja kuluttamaan omaa vapaa-aikansa.
"...ohjaajan pitäis pilkkoo ne ja arvioida monelt eri kantilt asioita."	Kulutettua vapaa-aikaa saa vähennettyä työajasta ainakin osittain.
"...samoi asioita pikkusen eri lauseilla."	Arvioinnit koetaan kuormittavana tekijänä.

"...sain opettajalt sen vinkin et ihan vaa pitää konkreettisesti avata et mitä meiän työpisteessä tää asia tarkoittaa."

"...sen näytön aikana just ku se opiskelija suorittaa meiän työpisteessä."

"...mie en ite selviäis täst ollenkaa jos mun pitäis näit täyttää."

"...aikaa ei ole niihin arviointeihin."

"Kaheksan tunnin työpäivä ja siin jossaa välis pitäis arvioida."

"...siihe kirjallisee tarvii sen oman kuplan, oman rauhan, ei sit pysty tekee siin työn lomassa."

"Toisil menee just tunti ja toisil vaikka seittemän tuntii..."

"...sit oot pari tuntii tehny ni saat sit sen."

"...näytön arviointi on ni sit siel lukee työvuorolistas että sie oot yhest kolmee jossaa opiskelijan kaa."

"...seki pitäis just suunnitella niihin työvuorolistoihi mut missä sul on oikeest rauhallinen paikka työmaalla..."

"...loppuarviot missä on ne opiskelija, ohjaaja ja opettaja ni sattuu melkee et on joko vapaapäivä tai sit ei vuorot osu."

"...työntekijät hirveen joustavast tulee kyl sit vaikka vapaapäivän ja sit ottavat pois kun on opettajillakin on aika tiukat noi aikataulut..."

"et mitä se tarkoittaa."

"Siin pitää joskus joku sanakirja olla vieres, et mitä nää sanat tarkoittaa."

"...arviointinki tekoo helpottas et se kriteeri ois selkokielel."

Taulukko 4: Haastattelun teemoittelu ja pelkistäminen; ohjauksen nykytilanne ja kehityskoh-
teet.

Alkuperäiset ilmaisut	Tiivistetyt ilmaisut
<p>”Meil on vaa se et kun on se näyttöviikko, se työ- elämän arvioitsija koulutus...”</p> <p>”Sit jos on jotaa täydennyskoulutuksii, ei ite oh- jauksee oo.”</p> <p>”Sen ku ekan kerran opiskelijan uskaltaa joskus ottaa ni siit se lähtee.”</p> <p>”...sit itekki sais sellast uutta tietoo.”</p> <p>”...sellast konkreettist hyvää koulutust mist on oi- keesti apuu...”</p> <p>”...kyl mun mielest toimii. Myä ollaa saatu tosihy- vii sit sijaisii ja keikkalaisii meiän opiskelijoist...”</p> <p>”...ohjaukses pitää just miettii et se voi olla mun tuleva työpari...”</p> <p>”Tutustutaan tiloihin ja asukkaisiin. Käydään pe- rehdyttämispapereit ja talon tapoja läpi.”</p> <p>”Siel on perehdyttämisen tarkistuslista. Et sovel- tuvin osin käytetään myös opiskelijoille sitä uuden työntekijän perehdytyslistaa. Mut varmaan sella- nenkin olis ihan...”</p> <p>”...se ois hyvä just ku työki niinku opiskelijana et siin roolissa mitä siin alussa olisi tärkeetä käydä.”</p> <p>”..meil on ollu semmonen keltanen kansio mis on meiän strategiat ja kaikki...”</p> <p>”...se et ku se opiskelija tulee sinne paikalle et mitä siin pitää.”</p> <p>”..sellanen runko siihen niinku tavallaa...”</p> <p>”...se tarkistuslista nyt on aina tietyst hyvä, siit on aina hyvä sit vilkasta et no onks jotaa olennaist jääny pois...”</p> <p>”..jos niit opiskelijoit on enemmän ja sattuu vaik jotaa sairaslomii tai mitä ikinä et tulee sellast poikkeavuutta et sit voi olla et opiskelija jää het- keks sillee ajelehtimaa et se on monen ohjata- vana jonku aikaa...siin kohtaa se ois tosi tärkeetä et hei tääläsii juttuja et onks joku käyny nää läpi vai pitääks näitä kattoo...”</p>	<p>Ei erillistä koulutusta opiskelijan ohjaukseen.</p> <p>Työntekijöiden mielestä koulutus voisi olla paikal- laan, jos se olisi laadukasta.</p> <p>Ohjaustaidot karttuvat yksikössä kokemuksen myötä.</p> <p>Ohjauksen työntekijät kokevat sujuvan hyvin.</p> <p>Perehdytyslistalle yksiköissä löytyisi varmasti käyttöä.</p> <p>Palautelomake, jonka avulla ohjausta voitaisiin kehittää haluttaisiin yksiköihin käyttöön myös.</p>

”...meiän ohjeit mut tietyst nää kaikki opiskelijan
nää kun on lävistyksist, kynsist...tietty mitä tulee
nää meiän sisäiset ohjeet ja käytöstavat. Kaikki
vaitiolo velvollisuus asiat koska nää on hyvä
käydä läpi. Et ihan semmost runkoo mikä tavallaa
ohjaa et myä kaikki sit käytäis ne samat asiat.”

”...sit toiveena oli viel se palautelomake ku nyt
meil ei oikeestaa oo semmost kunnollist ajantasal
olevaa. Tai tämmöstä et tulis tällänen yks yhtei-
näinen mikä tulis uuteen käyttöön.”

”...semmonen oikeaoppinen taas tutkittuun näyt-
töön perustuva et mitä kannattas kysyy...”

”...sellast kysyttävää et me osataa ottaa opiks
siitä...”

7.3 Ryhmähaastattelun tulokset

Ryhmähaastatteluun osallistui kymmenen Koskenrinteen opiskelijoita ohjaavaa työntekijää ja kaksi esimiestä. Koskenrinteelle tehdyn haastattelun perusteella hoitajat jotka vastaavat opiskelijoiden ohjauksesta ovat sitä mieltä, että itse ohjaus heidän yksiköissään sujuu hyvin. Kehityskohtia he näkevät koulun sekä harjoittelupaikan välisessä kommunikoinnissa sekä arviointikriteerien määrässä sekä ymmärrettävyydessä. Eri yksiköistä puuttuvat myös yhtenäiset perehdytyskäytännöt uusille harjoittelijoille.

Koskenrinteen työntekijät kokevat, että suurin vastuu harjoittelun onnistumisesta on itse harjoittelupaikalla sekä ohjaajilla. Aina ei ole tietoa, kuinka pitkän jakson harjoittelija tulee heillä suorittamaan, onko se sitten viikon vai kuusi. Myöskään tietoa opiskelijan aikaisemmasta pohjasta ei välttämättä ole. Jotta tämä selviäisi, pyytävät ohjaajat itse usein opiskelijan käymään etukäteen harjoitteluyksikössä. Tällainen tieto ei aina tule koululta. Usein työntekijät myös joustavat arviointiajoissa ja saattavat tulla jopa vapaapäivänään arviointikusteluun opettajan ja harjoittelijan kanssa. Heillä on myös ymmärrystä siihen, että opettajat ovat nykypäivinä kiireisiä suurien ryhmäkokojen vuoksi.

Koulujen suuret ryhmäkoot näkyvät siinä, että Koskenrinteelle olisi jatkuvasti tulossa useampikin opiskelija harjoitteluun, mutta heillä ei ole resursseja ottaa kuin pari kerrallaan. Opiskelijaohjaajilla kun ei ole työn lomassa aikaa arviointikriteerien läpikäyntiin, eikä edes sopivaa ja rauhallista paikkaa tähän löydy. Usein ohjaajat arvioivatkin opiskelijansa omalla ajallaan. Toisilla tämä vie tunnin, toisilla jopa seitsemän. Arvioinnista vaikean tekevät arviointikriteerit, joita on monta sivua. Ohjaajien mielestä ne ovat vaikeasti ymmärrettävät, ja he toivovatkin, että niihin saisi tulevaisuudessa jotakin helpotusta. Suuret ryhmäkoot ja harjoittelijoiden lisääntyvä määrä kuormittavat myös näyttöjä vastaanottavia ohjaajia, sillä heitä on vähemmän.

Koskenrinteen työntekijät kokevat ohjauksensa olevan melko hyvää ja tuovatkin haastattelussa esille, että he ovat saaneet monista opiskelijoistaan hyviä kollegoja itselleen. He kuitenkin toivovat, että olisi yhtenäinen ”check”-tyylinen perehdytyslista, jota voisi käyttää aina uuden opiskelijan perehdytyksessä.

Joskus opiskelijalle saattaa esimerkiksi sairastapauksen vuoksi sattua joku muu ohjaaja kuin se oma nimetty, niin myös varaohjaajalle olisi selvää, mitä opiskelijan kanssa on jo käyty läpi. Ohjaajat toivovat myös, että opiskelijoille olisi yhtenäinen täytettävä palautelomake aina harjoittelujakson päätteeksi, jotta he voisivat kehittää omaa ohjaustoimintaansa.

Itse opiskelijanohjaukseen Koskenrinteen hoitajat eivät ole saaneet erillistä koulutusta ja he ovatkin sitä mieltä, ettei se ole välttämätöntä. Tekemällä oppii. He toteavat kuitenkin, että jos koulutus järjestettäisiin ja se olisi täyttä asiaa, ei siitä haittaakaan olisi. Koulutukset ovat usein kuitenkin turhan pitkiä ja sisällöltään melko itsestäänselviä, joskin välissä saattaa hieman asiaakin olla.

8 OPISKELIJAHOJAUS OPPAAN SISÄLTÖ

8.1 Hyvän oppaan kriteerit

Hyvän oppaan kriteereitä on paljon ja ne riippuvat aina siitä millaisesta tuotoksesta on kyse. Oppaan tulisi olla melko yksinkertainen sisältäen kuitenkin muutamia yksityiskohtia, jotta lukija kiinnittäisi huomionsa tärkeisiin asioihin. Lukijalle kiinnostavuuden kannalta on tärkeää johdonmukaisuus ja ulkonäkö. (Parker 1998, 1–17.) Hyvässä oppaassa on juoni, jota on helppo seurata ja joka on rakennettu hyvin ja ymmärrettävästi. Juonia on erilaisia ja ne voivat olla esimerkiksi aika- tai aihejärjestyksessä. Kun juonta mietitään, on hyvä ottaa huomioon se, mitä tekstillä halutaan välittää lukijalle ja mitä sillä halutaan saada aikaan. (Hyvärinen 2005.)

Hyvässä oppaassa otetaan huomioon se, kenelle opas on tarkoitettu, miten siinä olevat asiat on esitetty ja miltä opas näyttää (Salanterä ym. 2005, 217–218). Oppaan kohteena toimii hoitohenkilökunta, joten sisällön kuuluu olla heitä varten. On tärkeää, että opas puhuttelee heitä ja herättää heidän huomionsa. Jos opas sisältää toimintaohjeita, on siinä tärkeää olla perusteluja. Näin tekijä ymmärtää, miksi toimitaan ohjeiden mukaan. (Torkkola ym. 2002, 36–38.)

Oppaassa otsikon tehtävänä on herättää lukijan huomio. Sitä voidaan korostaa väreillä, mutta on tärkeää, että se on yksinkertainen ja tyylikäs. Otsikosta tulisi myös välittyä käsiteltävä aihe. (Torkkola ym. 2002, 36–40.) Oppaan sisältämät kuvat voivat lisätä lukijan mielenkiintoa, mutta pitää muistaa, että ne eivät kuitenkaan sisällön kannalta ole tärkeimmässä osassa (Torkkola ym. 2002, 40). Lukija odottaa usein, että opas on lyhyt ja ytimekäs ja se sisältää vain asiatekstiä. Lukijan tulisi myös aina voida tarkistaa, jos jokin asia jää epäselväksi. (Torkkola ym. 2002, 18–19, 25.)

Oppaan sisällön kirjoittamisessa on tärkeä välttää slangisanoja. Ymmärrettävää opasta luodessa tärkeänä osana onkin selkokieliisyys. Oppaan tulisi olla myös aina loogisesti ja järjestelmällisesti etenevä (Torkkola ym. 2002, 42–46.)

Oppaan tavoitteena on aina se, että sisältö tulee luetuksi. Hyvin kirjoitettu sisältö ei riitä pelkästään tavoitteeseen pääsyksi, vaan lisäksi tarvitaan selkeä ulkoasu. Nämä edesauttavat sitä, että oppaan viesti ymmärretään (Torkkola ym. 2002, 36–40.)

Lopussa on hyvä miettiä, missä muodossa oppaan tilaaja oppaan haluaa. Paperiversio oppaasta on hyvä olla, jotta se on tarvittaessa helposti saatavilla esimerkiksi teknisten ongelmien aikana, mutta esimerkiksi sähköistä opasta on selkeästi helpompi säilyttää ja päivittää. (Torkkola ym. 2002, 60.)

8.2 Hyvän ohjauksen laatukuvaus

Opiskelijan kehittyminen opiskelijasta ammattilaiseksi on prosessi, jonka ohjaamiseen työssäoppimisen ohjaaja osallistuu. Ohjaussuhde on määräaikainen ja liittyy ennalta tiedettävään tilanteeseen, kuten työharjoitteluun. Ohjaus voi olla opiskelijan vierellä kulkemista, tukemista ja palautteen antoa. Ohjaajan antaman tuen lisäksi tavoitteena on edistää opiskelijan kriittisen ajattelun kehittymistä. Onnistuneen ohjauksen takana on toimiva ja luottamuksellinen ohjaussuhde. Se tuo opiskelijalle turvallisuuden tunnetta sekä luo myönteistä ilmapiiriä. Harjoittelun alussa on tärkeää kiinnittää huomiota opiskelijan taustan ja osaamisen selvittämiseen, tavoitteiden laadintaan ja tarkentumiseen, tavoitteiden saavuttamisen keinoihin, keskustella yhteisistä toimintatavoista sekä

oppimistyyleistä. Ohjaussuhteen kehittyminen vaatii harjoittelun alussa ohjaajalta enemmän aktiivisuutta, sillä ohjaaja toimii oppimisprosessin käynnistäjänä sekä sen helpottajana. Ohjaussuhteen kehittyessä ohjaajan aktiivisempi rooli vähenee ja opiskelijan rooli vastaavasti kasvaa. (Mykrä 2007, 21–22.)

Räikkösen ja Uusitalon mukaan työssäoppimisen ohjaaja on opiskelijan kannalta keskeisin henkilö työharjoittelun aikana. Ohjaaja voi olla useampikin, mutta on tärkeää että jollakulla on kokonaisvaltainen näkemys harjoittelujakson tavoitteisiin ja prosessiin. Ohjaajan tehtävä on perehdyttää opiskelija työpaikan toimintaa, työtehtäviin sekä työturvallisuuteen, suunnitella yhdessä opiskelijan ja opettajan kanssa työharjoittelun sisältöjä, ohjata opiskelijaa tehtävien suorittamisessa, luoda oppimista edistäviä työtilaisuuksia, tukea ja antaa palautetta ja arvioida suorituksia. Työssäoppimisen ohjaajan tulee myös omalla toiminnallaan ja esimerkillään edistää työpaikan oppimisilmapiiriä. (Räikkönen & Uusitalo 2001, 62–63.)

Opiskelijan perehdyttämiseen tulisi olla riittävästi aikaa, sillä se on tärkeää koko harjoittelujakson onnistumisen kannalta. Opiskelijan on helpompaa tarttua työtehtäviin ja sopeutua työyhteisöön jos hän on saanut hyvän perehdytyksen. Palautteen ja arvioinnin jatkuva saaminen työskentelyn lomassa ovat opiskelijalle tärkeitä. Rakentavasti annettu palaute motivoi opiskelijaa parempaan suoritukseen. (Räikkönen & Uusitalo 2001, 63–64.)

Hyvän ohjauksen kulmakivet:

- ohjattavan taustoihin perehtyminen
- vuorovaikutuksellinen ja luottamuksellinen ohjaussuhde
- hyvä perehdytys työpaikan toimintatapoihin
- palautteen antaminen
- opiskelijan tukeminen, kannustaminen ja ohjaus tarpeen mukaisesti
- hyvän työ- ja oppimisilmapiirin ylläpitäminen
- riittävän ajan antaminen työtehtävien suorittamisessa
- riittävä oppimistilanteiden järjestäminen

8.3 Opiskelijan perehdytys työympäristöön

Työsuojelulainsäädännössä on useampia velvoittavia määräyksiä työnantajalle, jotta perehdyttäminen työhön onnistuisi hyvin. Työhön perehdyttäminen

ja opastaminen sekä sen suunnittelu, toteutuminen ja valvominen ovat käytännössä lähimmän esimiehen tehtäviä. Hän voi delegoida erilaisia perehdyttämiin liittyviä tehtäviä myös koulutetulle työnopastajalle, mutta vastuun tulee säilyä aina esimiehellä. (Penttinen & Mäntynen 2006, 10.)

Opiskelija perehdyttämisen tarkoituksena on tukea oppimista ja tiedon välittäminen harjoitteluorganisaatiosta. Perehdytyksessä tuodaan esille organisaation tapoja toimia, sen sääntöjä ja organisaatiokulttuuria. Tämä auttaa opiskelijaa luomaan kokonaiskuvaa omista tehtävistään osana yksikön toimintaa. (Frisk 2003, 41.)

Hyvässä ja oikeanlaisessa perehdyttämisessä korostetaan turvallisia työtapoja sekä tuodaan esille työssä mahdollisesti esiintyvät vaaratekijät. Työhön perehdyttävän tuleekin antaa tietoa ergonomisesti oikeista työmenetelmistä ja asennoista sekä siitä, miten kaikki havaitut vaarat poistetaan. (Penttinen & Mäntynen 2006, 13.)

Perehdytyksessä on hyvä käsitellä esimerkiksi seuraavia aiheita: työyhteisön historiaa, yksikön henkilöstöä, yksikön pelisääntöjä, velvollisuuksia, työturvallisuutta, toiminta-ajatuksia ja toimintaympäristöä (Frisk 2003, 44). Perehdytyksessä on myös hyvä huomioida tietyt velvollisuudet sekä lait, jotka koskevat hoitajan työtä. Valviran mukaan sosiaali- ja terveystieteillä työskentelevillä henkilöillä on vaitiolovelvollisuus. Potilastiedot ovat salaisia. Työntekijältä saatetaankin pyytää allekirjoitus vaitiolovelvollisuuspapereihin, jos lähtee perehtymään työhön, jossa vaitiolovelvollisuus on ehdoton. Vaitiolovelvollisuus koskee myös harjoittelijoita. (Valvira 2015.)

Hyvän perehdyttämisen edellytyksenä on suunnittelu sekä valmistelu. Suunnitelman laatiminen perehdytykseen toimii hyvänä muistilistana, kun asioita käydään opiskelijan kanssa läpi. Opiskelijalle on hyvä nimetä myös ohjaaja, joka on vastuussa perehdytyksestä ja tuntee perehdyttämisen menetelmät sekä osaa ohjata opiskelijaa oppimista edistävästi. (Frisk 2003, 42–43.)

Perehdytyksessä tärkeää on perehdytettävän aktiivinen oppiminen ja oma aktiivisuus. Perehdytyksen apuina voidaan esimerkiksi käyttää oppimista tukevia

materiaaleja kuten perehtyjän oppaita, henkilöstön käsikirjoja, vuosikertomuksia, www-sivuja sekä muita työtehtäviin liittyviä materiaaleja niin kuin opaskirjoja, esitteitä tai työohjeita. (Frisk 2003, 43.)

Frisk (2003) esittelee kirjassa : ohjaaminen työssä, esitellään eräänlainen perehdyttämistä helpottava tarkistuslista. Perehdyttämisen tarkistuslista voidaan jakaa vaiheisiin esimerkiksi ensimmäinen, toinen ja kolmas päivä sekä töissä ollessa, joka sisältää tiedot esimerkiksi työyksiköstä, työympäristöstä ja itse hoitotyöstä. (Frisk 2003, 44.) Se opiskelijoiden perehdyttämistapa millä tavalla opiskelijaa perehdytetään voi vaikuttaa myös siihen, minkälaisia asenteita perehdytettävälle hoitajaopiskelijalle kehittyy hoitotyötä kohtaan. Tavoitteena perehdytykselle tulisikin aina olla myönteisten asenteiden luominen. Opiskelijan tarpeet huomioon ottavalla sekä toimivalla perehdytyksellä on todettu olevan myönteinen vaikutus asenteiden kehittymiseen. (Surakka 2009, 77.)

8.4 Arviointikriteerit

Ammatillisen koulutuksen laissa opiskelijan arviointi on määritelty siten, että arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelijaa sekä kehittämään opiskelijan itsearviointitaitoja. Oppimista, osaamista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti. (Ammattikoululaki 630/1998, 25. § 1. mom.)

Opiskelijan jatkuva arviointi ja palautteen anto on tärkeää opiskelijan ammatillisen kasvun ja kehityksen edistämiseksi. Opiskelija kykenee muuttamaan toimintatapojaan saamansa palautteen perusteella. Arvioinnissa tulee ilmi opiskelijan osaaminen ja kehittämiskohteet. Ohjaajan on tärkeää antaa palautetta ja arviointia harjoittelun aikana, ei pelkästään jakson päättyessä. Arviointiin tulee osallistua ohjaaja, opiskelija sekä opettaja. Kaikkien kolmen läsnäolo on hyvän arvioinnin perusta. Palautteen ja arvioinnin läpi käynnissä voidaan tuoda ilmi muitakin asioita kun vain opiskelijan saavuttamaan tieto- ja taitotasoon. (Räikkönen & Uusitalo 2001, 64.)

Hyvä opiskelijan arviointi tukee myönteisen minäkuvan kehitystä ja ammatillista kasvua. Olennaista arvioinnissa on ohjaaminen, ei pelkästään arvosanojen antaminen. Arviointi perustuu opiskelijan laatimaan itsearviointiin sekä arviointikeskusteluun. Arviointikeskusteluun osallistuu ohjaaja, opiskelija ja opettaja. Arviointikeskustelun päämäärä on päästä yhteisymmärrykseen kaikkien

kolmen osapuolen kanssa opiskelijan osaamisesta suhteutettuna hänen laatimiin tavoitteisiin. Onnistunut arviointikeskustelu antaa opiskelijalle avaimet kehittää omaa toimintaansa seuraavaa harjoittelua varten. (Mykrä 2007, 35.)

Arviointi kriteeristöt ja arvioinnin kohteet johdetaan opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteissa esitetyistä tavoitteista. Opiskelijan suorituksia verrataan aina hänen itse laatimiinsa oppimistavoitteisiin, ei esimerkiksi aikaisemman opiskelijan tai työntekijän tavoitteisiin, suorituksiin ja osaamiseen. Ammattiopistoissa arviointi kohdistuu pääpiirteittäin työprosessien hallintaan, työtehtävien hallintaan, työn perustana olevan tiedon hallintaa ja elinikäisen oppimisen avaintaitoihin. Kriteeristöihin kuvatut arviointikriteerit helpottavat arviointikeskustelun läpikäyntiä. Kaikki arviointikeskusteluun osallistuvat osapuolet arvioivat opiskelijan osaamista yhteisten kriteerien pohjalta. (Mykrä 2007, 36.)

Koskenrinteen hoitajien haastattelussa tuli ilmi, että lähihoitajaopiskelijoiden arviointi on ollut haasteellista vaikealukuisten arviointikriteeristöjen vuoksi. Hoitajat toivoivat, että arviointikriteeristöt olisivat enemmän avattuja ja suhteutettu käytännön työhön. Hoitajan kertoivat, että kriteerien läpikäyminen on aikaa vievää ja vaatii ohjaajalta paljon itsenäistä työskentelyä myös työajan ulkopuolella. Osana opinnäytetyötä laadittiin opiskelijan ohjausoppaan, johon avattiin hoito- ja huolenpidon, kuntoutuksen, kuntoutuksen koulutusohjelman, sairaanhoidon- ja huolenpidon- ja vanhusten hoidon koulutusohjelman arviointikriteeristöt. Lähihoitajakoulutus sisältää myös muita koulutusohjelmia, mutta Etelä-Kymenlaakson ammattiopistolta saadun tiedon mukaan edellä mainitut ovat useimmiten olleet käytössä Koskenrinteellä.

Kaikki arviointikriteeristöt arvioivat opiskelijan osaamista asteikolla 1–3. Karkeasti jaoteltuna ykköstason osaaminen on tyydyttävää, kakkostason osaaminen hyvää ja kolmostason osaaminen kiitettävää. Arviointikriteerit on laadittu oppaaseen käymällä kriteeristöt läpi ja poimittu niistä pääasiat lyhyeksi tiivistykseksi ohjausoppaaseen. Alkuperäisiin arviointikriteeristöihin on lisätty arvioitavan asian viereen esimerkki käytännön hoitotyöstä, eli miten mainitun arvioinnin kohteen voi työssä suorittaa. Kriteeristöjen tiivistäminen ja esimerkkien käytön tarkoitus on nopeuttaa ohjaajien arvioinnin laadintaa ja tehdä arviointikriteeristöt helpommin ymmärrettäviksi.

8.5 Opiskelijapalautelomake

Koskenrinteellä pidetyssä haastattelussa nousi esiin uuden tutkittuun tietoon perustuvan palautelomakkeen tarve. Aiemmin satunnaisessa käytössä on ollut useampi palautelomake. Tarkoituksena oli laatia yhtenäistetty palautelomake kaikkien yksiköiden käyttöön. Palautelomakkeella kerättäisiin opiskelijapalautetta käytännön harjoittelun onnistumisesta. Kerätyn palautteen avulla on tarkoitus kehittää opiskelijaohjausta Koskenrinteellä.

Palautelomakkeen muodoksi valikoitui standardoitu lomake, eli vastaajalle annetaan monivalintakysymyksiä ja niihin valmiit vastausvaihtoehdot. Standardoidun palautelomakkeen vastauksia on helppo verrata toisiinsa. Koska monivalintakysymykset eivät anna tarpeeksi tarkkaa tietoa, on lomakkeelle jätetty tilaa myös perusteluiden antamiselle. (Ks. Vilkka 2005, 86–87.)

Vilka (2005, 81) toteaa, että ennen kyselylomakkeen laatimista tulee olla päätettynä teoreettinen viitekehys ja keskeiset käsitteet. Kysymykset muodostettiin käytännön harjoittelua edistävien tekijöiden toteutumisen näkökulmasta. Tutkimustaulukkoa ja etenkin siitä löytyviä tuloksia selattiin koko ajan lomaketta laadittaessa. Osa lomakkeen kysymyksistä otettiin suoraan Koskenrinteen edellisistä palautelomakkeista, koska tähän saatiin mahdollisuus.

9 TOIMINTATUTKIMUKSEN ARVIOINTI

9.1 Historiallinen jatkuvuus

Toimintatutkimukselle on määritelty omat arviointikriteerinsä. Heikkinen ja Syrjälä (2008, 149) kuvaavat toimintaa jatkuvana, se ei ala tyhjästä eikä pääty koskaan. Tämän vuoksi arvioidaan toimintatutkimuksessa historiallista jatkuvuutta. Arvioinnissa pohditaan tutkimuskohteen historiaa tutkittavan toimintatavan osa-alueelta. Opinnäytetyössä kyseessä on ohjauskäytäntöjen arviointi ja sen jatkuvuus uuden oppaan myötä. (Heikkinen & Syrjälä 2008, 152–154.)

Tässä työssä opas toimitetaan työn tilaajalle. Työn tilaaja Koskenrinne ry ottaa oppaan käyttöönsä kaikissa yksiköissään ja tulevaisuudessa voidaan tutkia onko oppaasta ollut hyötyä opiskelijaohjauksen kehittämisessä eri yksiköissä. Työssä on kartoitettu ohjaajien näkemys opiskelijan ohjauksen nykytilan-

teesta. Opiskelijoita tullaan aina ohjaamaan hoitotyössä, joten opiskelijan ohjausopas tulee tulevaisuudessakin olemaan hyödyllinen kaikissa hoitotyön yksiköissä. Ja näin ollen se on myös jatkossa tärkeä kehitettävä aihe.

9.2 Reflektiivisyys

Toimintatutkimuksen syklin peruskäsitteisiin kuuluu reflektiivisyys, joka on myös yksi arviointikohteista. Uuden toimintatavan kehittäminen perustuu aikaisemman toiminnan reflektointiin. Tutkijan tulisi prosessin aikana tarkastella oman suhteensa rakentumista tutkimuskohteeseensa. Tutkimuksen tulisi olla tutkijan puheenvuoro keskustelun tuottamisessa, eikä niinkään lopullinen totuus. Toimintaa arvioimalla saadaan aikaan ymmärrystä, jonka perusteella suunnitellaan uudet toiminta- ja tutkimustavat. Reflektiivisyyden ansioista tutkimuksen aikana menetelmät, ajattelutavat ja teoriat kehittyvät. Tutkimushankkeen pohjalta voi kehittyä täysin uusi tutkimiskysymys tai -kohde. (Heikkinen & Syrjälä 2008, 152–154.)

Opasta ja opinnäytetyötä tehtäessä tuotosta on kehitetty jatkuvasti aikaisemman tiedon pohjalta. Uusia työn kehittämisideoita sekä tutkimuskysymyksiä on noussut esiin eri vaiheissa ja työtä on kehitetty niiden mukaisesti. Usein toiminnalliset tutkimukset kulkevat sykleittäin ja kehitettävää löytyy aina lisää. Päädyimme työn lopputuotokseen yhteisymmärryksessä työn tilaajan kanssa. Aikaisempi kokemus ja tietämys helpottivat tuotoksen tekoa sekä tiedon hakua ja niin osasimme toimia työtä tehdessä puolueettomasti.

9.3 Dialektisuus

Toimintatutkimusta arvioidessa tulee kiinnittää huomiota myös tutkimuksen dialektisuuteen. Dialektisuus itsessään on totuuden rakentumista väitteiden ja vastaväitteiden tuloksena. Väitteiden lopputulosta kutsutaan synteetiksi. Tutkijan tulisi välttää tekstin rakentamista monologiksi, vaan sen sijaan pyrkiä sisällyttämään tekstiin erilaisia tulkintoja ja jopa vastaväitteitä. Dialektisuuden arvioinnissa arvioidaan siis keskusteluja prosessin aikana sekä väitteitä ja niiden vastaväitteitä. (Heikkinen & Syrjälä 2008, 154–155.)

Tuotosta kehitettiin jatkuvana yhteistyönä Koskenrinteen esimiesten ja hoitajien kanssa. Alkuperäiset kehityskohteet saatiin esimieheltä, ja hoitohenkilökunta täydensi niitä heille tehdyssä haastattelussa. Työssä oppaan sisältö on valikoitunut täysin työelämän toiveiden mukaisesti. Opas on esitelty ja hyväksytty Koskenrinteen esimiesten osalta.

9.4 Toimivuus

Toimintatutkimuksen tulosta ja tuotettua opasta arvioidaan toimivuuden arvioinnin kautta. Toimivuutta arvioitaessa arvioidaan saavutettua hyötyä, käytännön vaikutuksia, oikeudenmukaisuutta ja eettisyyttä. Toimivuuden kannalta oppaalla tavoitellaan Koskenrinteen opiskelijaohjauksen sujuvuutta sekä yhtenäisyyttä. Opiskelijaohjausta pyritään helpottamaan ohjaajien näkökulmasta katsottuna. Tutkimuksella pyritään ohjaajien voimaantumiseen, jonka ansiosta ohjaajat luottavat ohjauskykyihinsä ja taitoihinsa paremmin. Eettisestä näkökulmasta tutkimusta arvioitaessa pohditaan tutkimuksen käytännöllisiä seurauksia eettisestä näkökulmasta. Tutkijan tulee miettiä, miten tutkimus vaikuttaa ohjaajiin ja työyhteisöön. Tutkimuksesta ei tulisi aiheutua kohteelleen haittaa. (Heikkinen & Syrjälä 2008, 155–158.) Oppaan toimivuutta voidaan arvioida vasta siinä vaiheessa, kun opas on ollut käytössä pidemmän aikaa eri yksiköissä.

9.5 Havahduttavuus

Toimintatutkimusta ja tuotettua opasta arvioidaan havahduttavuuden näkökulmasta. Lukijan tulisi herätä ajattelemaan ja tuntemaan käsitellyjä asioita uudella tavalla. Oppaan tulisi saada lukija ymmärtämään, miten hän voisi toimia eritavalla ja kehittää itseään. (Heikkinen & Syrjälä 2008, 159–160.)

Työssä käytetty teksti on näyttöön perustuvaa tietoa, joka on muokattu lukijalle sopivaksi. Oppaassa olevat asiat on pyritty valitsemaan työn tilaajan tarpeita vastaaviksi ja niin, että ohjaajat pystyvät kehittämään omaa työtään opiskelijoiden ohjaajana käytännön harjoittelussa.

10 POHDINTA

10.1 Tulosten tarkastelu

Työn tarkoituksena oli selvittää Palvelutalo yhdistys Koskenrinne ry:n opiskelijan ohjauksen nykytilaa ja kehittämiskohteita. Opinnäytetyön tavoitteet jaettiin kolmeen osa-alueeseen: Asukkaan, organisaation ja opiskelijan näkökulmaan. Koskenrinteen hoitajia haastateltiin tämän hetkisestä opiskelijan ohjauksen tilanteesta. Haastattelussa selvisi, että hoitajat kokivat harjoitteluihin liittyvien vastuiden olevan epätasapainossa. Koulun vastuun he kokivat kaikista vähäisimmäksi. Myös opiskelijan arviointi koettiin hankalaksi vaikeasti ymmärrettävien arviointikriteeristöjen vuoksi.

Teoriatiedon pohjalta ja aikaisempien tutkimusten perusteella selvitettiin opiskelijan harjoitteluihin oleellisesti liittyviä käsitteitä ja asioita. Tutkimuksissa kerrottiin harjoittelua edistävästä ja estävästä tekijöistä, ohjauksesta, arvioinnista sekä harjoitteluihin liittyvistä vastuista. Teorian pohjalta luotiin opiskelijan ohjausopas, joka sisältää perehdytykseen, arviointiin, palautteeseen ja organisaatioon liittyvää tietoa. Oppaan tarkoitus on helpottaa ohjaajien työtä ja opiskelijoiden ohjausta. Opas on tarkoitettu ottaa käyttöön kaikissa Koskenrinteen toimipisteissä.

Oppaan sisältö rakentui yhteisissä tapaamisissa sovituista asioista. Oppaaseen toivottiin etenkin arviointiin liittyvää materiaalia sekä palautelomakkeen yhtenäistämistä. Opasta on muokattu matkan varrella käytäntöön sopivaksi. Lähihoitajien käytössä olevat arviointikriteeristöt selvitettiin alueella toimivasta ammattiopistosta ja niistä valikoitui viisi, joita useammin Koskenrinteellä käytetään. Kriteeristöt avattiin helpommin ymmärrettäviksi ja ne sovellettiin käytännön hoitotyöhön sopiviksi esimerkkien avulla. Avattuja kriteeristöjä olivat muun muassa hoito- ja huolenpito, kuntoutuksen tukeminen, kuntoutuksen koulutusohjelma, sairaanhoidon- ja huolenpidon koulutusohjelma sekä vanhustyön koulutusohjelma. Kriteereistä tehtiin myös tiivistelmät ohjausoppaaseen. Saadun palautteen perusteella työntilaaaja oli tyytyväinen tuotokseen.

Opinnäytetyön prosessi oli mielenkiintoinen kokonaisuudessaan. Työ on toteutettu toimintatutkimuksena ja sen aikana tehtiin tiivistä yhteistyötä Koskenrinteen kanssa. Työtä tehdessä olemme myös itse tulevana sairaanhoitajina voineet miettiä opiskelijan ohjausta ja sen sujuvuuden tärkeyttä. Työstä on hyötyä niin tilaajalle kuin tekijöillekin.

10.2 Eettisyys ja luotettavuus

Jotta tutkimus olisi luotettava ja eettisesti hyvä on työn oltava tieteellisesti hyväksyttävä. Eettisesti oikein tehdyssä tutkimuksessa tutkijan tulee tutkia juuri sitä mitä alussa on sovittu. Tutkijoiden on aina noudatettava työtä tehdessään mahdollista vaitiolo- sekä salassapitovelvollisuutta. (Vilka 2006, 113.) Tuotos on tehty työelämälähtöisesti ja siinä on otettu huomioon juuri tilaajan toivotat asiat. Menetelmät on hyväksytetty ensimmäisessä tapaamisessa palvelujohtajan kanssa ja niissä on pitäydytty. Työn tilaaja on tavattu prosessin eri vaiheissa ja tilaajan edustajista vähintään yksi on ollut paikalla jokaisessa tapaamisessa. Työtä on kehitetty ja muokattu tilaajan toiveiden mukaisesti.

Laadullisin menetelmin tehty tutkimus on luotettava, kun tutkimuskohde ja materiaali ovat yhteensopivia, eikä teorian muodostumiseen ole vaikuttaneet sattunnaiset tai epäolennaiset asiat. Luotettavuutta lisää myös se, että tutkijan sekä tutkittavan käsitykset kohtaavat tutkimusta tehdessä. Työtä tehdessä tutkijalla on suuri vastuu luotettavuuden lisäämisessä, sillä tutkijan omat valinnat työn kulussa vaikuttavat joko lisäävästi tai heikentävästi työn luotettavuuteen. (Vilka 2005, 158.) Luotettavuuden arviointia tehdään koko tutkimuksen ajan. Tutkijan tulee pystyä osoittamaan, miten hän on tehnyt ratkaisuja sekä miten ratkaisujen pohjalta on päädytty tiettyihin lopputuloksiin. Kaikki mitä työssä on tehty ja käyty läpi tulee pystyä rinnastamaan työn alkuperäisiin tavoitteisiin. (Vilka 2005, 159.) Luotettavuutta arvioitaessa olisi aina otettava huomioon myös puolueettomuus. Tutkimuksessa tämä on tärkeää, sillä usein tutkimusta tekevät henkilöt ovat osana tutkimaansa yhteisöä ja sen toimintakulttuuria ainakin jollain tasolla. Asian tarkastelussa voidaan pohtia esimerkiksi tutkijoiden roolin merkitystä tutkittavan yhteisön jäsenenä, sukupuolen, iän, arvojen tai

uskomusten ja poliittisten asenteiden sekä näkemysten merkitystä tutkimuksessa tehtyyn tulkintaan. (Vilkkä 2005, 160.)

Tutkimuksen kokonaisluotettavuuden muodostavat yhdessä reliabiliteetti sekä validiteetti. Työn luotettavuutta parannettiin tutkimalla sitä mitä pitikin ja tutkimusongelmien määrittämisellä tarkasti lisättiin työn kokonaisluotettavuutta. Teemahaastattelun perusjoukoksi valikoitui Koskenrinteen edustajan kutsumat hoitajat jotka toteuttavat lähihoitajaopiskelijoiden ohjausta. Tutkimusajankohta valittiin kohderyhmän tavoitettavuuden kannalta, niin että mahdollisimman moni ohjausta tekevä hoitaja pääsisi paikalle ja tämä lisäsi haastattelun luotettavuutta. Luotettavuutta mahdollisesti heikentävänä osana oli esimiehen läsnäolo haastattelussa sekä opiskelijänäkökulman puuttuminen. Esimiehen läsnäolo voi vaikuttaa vastauksien laatuun heikentävästi. Esimerkiksi kaikkea negatiivista ei välttämättä ole tuotu ilmi. Ohjauksen laadun nykytilasta saadut vastaukset olivat hieman suppeita ja pääasiassa positiivissävytteisiä. Opiskelijan näkökulman puuttuminen voi heikentää oppaan sisältöä, kun opas on tarkoitettu ohjaajan ja opiskelijan yhteiseen käyttöön. Työn luotettavuutta lisäsi se että työllä oli useampi tekijä sekä työssä on käytetty tieteellisiä lähteitä ja tutkimuksia. (Vilkkä 2007, 152.)

10.3 Jatkotutkimusaiheet

Mahdolliset esimerkit jatkotutkimusaiheista on koottu alla olevaan luetteloon:

- Miten ohjausopas on vaikuttanut lähihoitajien ohjaukseen?
 - Onko oppaan avulla ohjauksen laatu parantunut?
 - Kokevatko työntekijät ohjauksen kuormittavuuden vähentyneen?
- Miten palautteen kerääminen Koskenrinteellä on toteutunut?
 - Onko palautetta kerätty säännöllisesti?
 - Onko saatua palautetta hyödynnetty ohjauksen kehittämisessä?
- Miten arviointikriteerien selkeyttäminen on vaikuttanut opiskelijan arviointiin?
 - Onko arviointien laadinnan kuormittavuus vähentynyt?
- Miten ohjausopas on vaikuttanut vastuiden jakautumiseen?
 - Onko tietoa vastuiden jakautumisesta pystytty viemään eteenpäin opiskelijoille ja heidän kouluihinsa?

- Onko edellämämainitusta ollut hyötyä?
- Miten ohjausopas on vaikuttanut opiskelijan perehdytykseen Koskenrinteellä?
 - Onko perehdytyslista helpottanut ohjaajia?
 - Onko perehdytyslista vaikuttanut opiskelijan sopeutumiseen työyhteisössä?
 - Onko perehdytyslistasta ollut hyötyä opiskelijan tavoitteiden laadinnassa?

LÄHTEET

Alanissi, T. 2014 Hoitotyön opiskelijoiden kädentaitojen oppimiseen liittyvät tekijät ammattitaitoa edistävässä ohjatussa harjoittelussa. Pro gradu- tutkielma. Turun yliopisto. Saatavissa: https://www.utu.fi/fi/yksikot/med/yksikot/hoitotiede/julkaisut/Documents/abstraktit_2014/alanissi.pdf [viitattu 10.4.2016].

Ammattikoululaki 3.10.2014/787.

Ekami. 2015. Hakijan opas. Saatavissa: http://www.ekami.fi/sites/default/files/media/dokumentit/Oppaat/hakijan_opas_2015.pdf [viitattu 13.12.2016].

Ekami. 2016. Lähihoitajakoulutus. Saatavissa: <http://www.ekami.fi/hae/nuoret/lahihoitaja> [viitattu 12.4.2016]

Elomaa, L., Lankamaa, R. L., Paltta, H., Saarikoski, M. & Sulosaari, V. 2008. Taitava harjoittelun ohjaaja. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Frisk, T. 2003. Ohjaaminen työssä. Helsinki: Edita Prima Oy.

Gray, M & Smith, L. 2000. The qualities of an effective mentor from the student nurse's perspective: findings from a longitudinal qualitative study. Saatavissa: http://www.inclenrtrust.org/inclen/uploadedbyfck/file/compile%20resource/new-resource-dr_-vishal/Student%20Nurse's%20perspective.pdf [viitattu 2.1.2017].

Heikkinen, H. L. T. 2008. Toimintatutkimuksen lähtökohdat. Teoksessa: Heikkinen, H. Rovio, E & Syrjälä, L. (toim.) 2008. Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Helsinki: Kansanvalistusseura, 16–16–38.

Heikkinen, H. L. T. 2008. Toimintatutkimus prosessina. Teoksessa: Heikkinen, H. Rovio, E & Syrjälä, L (toim.) 2008. Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Helsinki: Kansanvalistusseura, 78–93.

Heikkinen, H. L. T. & Syrjälä, L. 2008. Tutkimuksen arviointi. Teoksessa: Heikkinen, H. Rovio, E & Syrjälä, L (toim.) 2008. Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Helsinki: Kansanvalistusseura, 144–162.

Hirsijärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu- Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

HUS. Opiskelijaohjauksen käsikirja. Saatavissa: <http://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/harjoittelu-ja-tyossaoppiminen/Documents/HUS%20Opiskelijaohjauksen%20k%C3%A4sikirja%20nettiversio.pdf> [viitattu 5.4.2016].

Hyvärinen R. 2005. Millainen on toimiva potilasohje? Hyvä kieliasu varmistaa sanoman perillemenon. Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. Saatavissa: http://www.duodecimlehti.fi/web/guest/haku?p_p_id=Article_WAR_DL6_Articleportlet&p_p_lifecycle=0&_Article_WAR_DL6_Articleportlet_hakusana=Millai-

nen+on+toimiva&_Article_WAR_DL6_Articleportlet_p_frompage=haku&_Article_WAR_DL6_Articleportlet_viewType=viewArticle&_Article_WAR_DL6_Articleportlet_tunnus=duo95167. [viitattu 13.12.2016].

Jokinen, J., Lähteenmäki, L. & Nokelainen, P. 2009. Työssäoppimisen lumo. Ammatillisen sekä ammatillisen korkea-asteen koulutuksen ja työelämän yhteistyön hyvät käytänteet. Hämeen amk. Hämeenlinna: Hamk julkaisut.

Jääskeläinen, L. 2009. Sairaanhoidajaopiskelijan käytännön harjoittelun ohjaajana. Pro gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/80663/gradu03611.pdf?sequence=1> [viitattu 13.4.2016].

Kajander, S. 2007. Sairaanhoidajaopiskelijoiden arvioita ohjatun harjoittelun laadusta ja QPL-mittarin arviointia. Pro gradu -tutkielma, Kuopion yliopisto.

Kallio, S. 2011. Tavoitteena taitava sairaanhoitaja- Sairaanhoidajaopiskelijan oppiminen työharjoittelussa. Pro gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/82524/gradu05020.pdf?sequence=1> [viitattu 13.4.2016].

Kuula, A. 1999. Toimintatutkimus: kenttätöitä ja muutospyrkimyksiä. Vastapaino 1999.

Leppäharju, M. 2010. Sairaanhoidajaopiskelijoiden ammattitaidon arviointi opiskeluun kuuluvassa harjoittelussa. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Saatavissa: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81450/gradu04201.pdf?sequence=1> [viitattu 13.4.2016].

Luojus, K. 2011. Ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksen toimintamalli: ohjaajien näkökulma. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Tampere: Tampere university press. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66696/978-951-44-8315-8.pdf?sequence=1> [viitattu 9.4.2016].

Mäkinen, T. 2011. Sairaanhoidajaopiskelijoiden ohjaus ammattitaitoa edistävissä harjoittelussa. Lisensiaatin tutkimus. Tampereen Yliopisto. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/76560/lisuri00134.pdf?sequ> [viitattu 15.4.2016].

Mykrä, T. 2007 Työpaikkaohjaaja oppimisen edistäjänä . Vammala: Vammalan kirjapaino Oyence=1 [viitattu 7.4.2016].

Opetushallitus. 2010. Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto, Lähihoitaja 2010. Opetushallituksen määräys 17/011/2010. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/124811_SoTe.pdf [viitattu 23.2.2016].

Opetushallitus. 2010. Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto, Lähihoitaja 2014. Opetushallituksen määräys 79/011/2014. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/162460_sosiaali_ja_terveysalan_pt_01082015.pdf [viitattu 23.2.2016].

OPM. 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006: 24. Helsinki. saatavilla: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf> [viitattu 5.4.2016].

Palvelutaloyhdistys Koskenrinne ry. 2016. Saatavissa: www.koskenrinne.fi [viitattu 14.7.2016].

Penttinen, A., Mäntynen, J. 2006. Työhön perehdyttäminen ja opastus- ennakkoivaa työsuojelua. Helsinki: Painojussit Oy.

Pietilä, N. 2004. Kehityskeskustelu sairaanhoitajan työssäoppimisen tukena. Pro gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/92078/gradu00374.pdf?sequence=1> S. [viitattu 8.4.2016].

Parker, R. 1998. Hyvältä näyttää. Espoo: Suomen atk-kustannus.

Romppainen, M. 2011. Hoitotyön opiskelijoiden merkitykselliset hoitamisen kokemukset ja niistä oppiminen kliinisessä oppimisympäristössä. Väitöskirja. Kuopio: Kopijyvä. Saatavissa: http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-0570-3/urn_isbn_978-952-61-0570-3.pdf [viitattu 13.4.2016].

Räikkönen, M. Uusitalo, I. (toim) 2001 Työssäoppiminen ja ohjaus ammatillisissa oppilaitoksissa. Helsinki: Tammerpaino Oy.

Salanterä, Sanna, Virtanen, Heli, Johansson, Kirsi, Elomaa, Leena, Salmela, Marjo, Ahonen, Pia, Lehtikunnas, Tuija, Moisander, Marja-Liisa, Pulkkinen, Marja-Leena & Leino-Kilpi, Helena 2005. Yliopistosairaalan kirjallisen potilasohjausmateriaalin arviointi. *Hoitotiede* 4, 217–228

Samiedu. 2015. Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto näyttötutkintona. Opetussuunnitelma. Saatavissa: <https://moodle2.samiedu.fi/pluginfo.php/600/coursecat/description/ops%20nt.docx> [viitattu 7.12.2016].

Noora Heinonen. 2003. Terveystieteiden koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu: suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. Sosiaali- ja terveysministeriö. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201504226692> [viitattu 4.4.2016]

Super. 2009. Lähihoitajan eettiset ohjeet. Saatavissa: https://www.superliitto.fi/site/assets/files/4599/9938_super_lahihoitajan_eettiset_ohjeet2013.pdf [viitattu 7.12.2016].

Surakka, T. 2009. Hyvä työpaikka hoitoalalla – näin haetaan ja sitoutetaan osaajia. Helsinki: Tammi.

Tampereen seudun ammattiopisto. 2016. Nuorten koulutus- ammatilliset perustutkinnot. Saatavissa: <http://www.tredu.fi/koulutukset/nuortenkoulutus/amatillisetperustutkinnot.html> [viitattu 12.4.2016]

Tilastokeskus. 2015. Ammatillinen koulutus 2014. Helsinki 23.9.2015. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/aop/2014/aop_2014_2015-09-23_fi.pdf [viitattu 9.4.2016].

Torkkola, S., Heikkinen, H. & Tiainen, S. 2002. Potilasohjeet ymmärrettäviksi opas potilasohjeiden tekijöille. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J., Sarajarvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki Tammi.

Valvira 2015. Salassapito- ja vaitioloovelvollisuus. Saatavissa: https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/hyva-ammatinharjoittaminen/salassapito/salassapito_ ja_vaitioloovelvollisuus [viitattu 13.12.2016].

Vehviläinen, S. 2015. Ohjaustyön opas. Helsinki: Gaudeamus.

TUTKIMUSTAULUKKO

Tekijä/Teikijät ja julkaisu-vuosi	Tutkimuksen nimi:	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet sekä tutkimusmenetelmä:	Keskeiset tulokset
Susanna Konttila, 2006, pro gradu	Terveysalan opiskelijoiden arvioita ohjattua harjoittelusta kliinisessä oppimisympäristössä	Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata terveysalan opiskelijoiden arviota kliinisestä oppimisympäristöstä ja heidän saamastaan ohjauksesta käytännön harjoittelujaksolta. Opiskelijat arvioivat itse millaista heidän saamansa ohjaus on. Tutkimuksessa käytettiin mittaria ja kyselylomaketta. Kyselylomakkeet analysoitiin taulukkolaskenta- ja tilasto-ohjelmalla.	Ohjatun harjoittelun keskeisiä tekijöitä ovat miellyttävä ja avoin ilmapiiri työpaikalla, jossa opiskelija tuntee olonsa turvalliseksi ja saa tarvittavaa tukea. Osastonhoitajan oleminen osana työryhmää ja positiivinen suhtautuminen alaisiin heijastui positiivisena oppimisena ohjatussa harjoittelussa. Henkilökohtainen, nimetty ohjaaja on tärkeä osa ohjattua harjoittelua. Ohjauskeskustelut ja hoitajan motivaatio ja palautteen antaminen tukevat opiskelutavoitteiden saavuttamista.
Alanissi Tarja, 2014 Pro gradu	Hoitotyön opiskelijoiden kädentaitojen oppimiseen liittyvät tekijät ammattitaitoa edistävässä ohjatussa harjoittelussa	Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata hoitotyön opiskelijoiden kädentaitojen oppimiseen liittyviä tekijöitä harjoittelussa sekä opiskelijoiden, että heidän ohjaajiensa näkökulmasta. Tutkimusaineisto kerättiin haastattelulla.	Tulosten perusteella opiskelijoiden kädentaitojen oppimiseen liittyvät tekijät harjoittelussa ovat: oppimisympäristöön liittyvät tekijät, opiskelijaan ja ohjaajaan liittyvät tekijät, palautteen antamiseen ja arviointiin liittyvät tekijät. Opiskelijat oppivat kädentaitoja harjoitelluissa vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa opiskelija seuraa hoitajan suorituksen, jonka jälkeen tämä suorittaa toimenpiteitä itse hoitajan ohjauksessa ja valvonnassa. Taitojen karttuessa opiskelija itsenäistyy hiljalleen toimenpiteen suorittamisessa. Viimeisessä vaiheessa opiskelija pystyy suoriutumaan täysin itsenäisesti. Oppimisympäristön keskeisimmät vaikuttavat tekijät olivat: kiireetön ja turvallinen oppimisympäristö, opiskelijan arvostus ja kunnioitus. Vastuu on suurimmaksi osaksi opiskelijalla itsellään, hän kuitenkin tarvitsee tukea ja palautetta ohjaajaltaan. Oppimista tukevista palautemuodoista kannustava palaute koettiin opiskelijoiden ja ohjaajien mielestä parhaimmaksi.

Liisa Jääskeläinen, 2009 Pro gradu	Sairaanhoitaja opiskelijan käytännön harjoittelun ohjaajana.	Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää miten sairaanhoitajat kokevat tämän päivän opiskelijaohjauksen, omat valmiutensa opiskelijoiden ohjaajina sekä tarpeensa saada tukea opiskelijaohjaukseensa. Tutkimusaineisto kerättiin teemahaastatteluilla ja aineisto analysoitiin sisällön analyysillä.	Tutkimuksessa nousi esiin opiskelija-ainekseen, opiskelun raameihin sekä työyhteisön ja koulun väliseen yhteistyöhön liittyvät asiat. Sairaanhoitajat pitivät opiskelijaohjausta tärkeänä osana työtään. Opiskelijaohjaus on keskeisessä asemassa opiskelijoiden ammattiin kasvamisessa. Sairaanhoitajat kokevat ohjaukselliset valmiutensa pääosin riittäviksi, riittämättömyyttä koetaan nykyisen sairaanhoitajakoulutuksen osalta. Ohjauskykyihin koetaan vaikuttavan positiivisesti: pitkä työkokemus, koulutus, tiedonhankintakyky, persoonalliset ominaisuudet ja omat jatko-opinnot. Negatiivisesti ohjauskykyihin vaikuttavat: koulutuksen eriaikaisuus, epävarmuus omista resursseista, työn kiireellisyys, ohjauskoulutuksen puute, sekä epäonnistumisen kokemukset ohjaustilanteissa. Hoitajat kokevat tarvitsevansa tukea ohjaukseen olivat heidän omat valmiudet mielestään riittävät tai eivät.
Katja Luojus, 2011 väitöskirja	Ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksen toimintamalli; Ohjaajien näkökulma	Tutkimuksen tarkoituksena oli luoda ja kuvata toimintamalli, jonka avulla kehitetään ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjausta ohjaajien näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena oli interventiotutkimuksen avulla saada harjoittelun käytännön ohjaajien toiminnasta uutta tietoa, jonka avulla laajennetaan hoitotieteen tietoperustaa kehitettäessä hoitotyön opiskelijoiden ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjausta terveysalan toimintayksiköissä.	Tutkimuksen tulosten mukaan ohjaajaominaisuudet toteutuvat hyvin ja ohjaustaidot arvioidaan melko hyväksi. Toimintayksiköissä opiskeluilmapiiri on myönteinen. Ohjaushalukkuudessa ja ohjausajan riittävyudessa yksikköjen sisällä olisi kehitettävää. Ohjaajilla on oppimistavoitteiden tuntemisessa ja ymmärtämisessä kehitettävää, ohjaajat eivät tunne tarpeeksi opetus suunnitelmia. Ohjaajat kokivat arvioinnin vastuullisena sekä vaativana. Tulosten mukaan myös tutkimuksen interventioilla oli vaikutusta ohjaajien toimintaan ja asenteisiin. Koulutukseen osallistuneiden ohjaajien tavoitteellinen ohjaus, ohjaushalukkuus, positiivisen palautteen antaminen, sekä arviointiyhteistyö paranivat.
Eliisa Kukkola, 2008 pro gradu	Sairaanhoitajan opiskelijaohjaustaidot sekä ohjaajakoulutuksen tarve ja hyöty hoitotyön ohjatun harjoittelun oppimisympäristössä	Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää sairaanhoitajaohjaajien opiskelijaohjaustaitoja, ohjaajakoulutuksen käyneiden ja käymättömien opiskelijaohjaustaitojen eroja sekä kuvata heidän kokemuksiaan omasta opiskelijan ohjaajakoulutustarpeestaan ja koulutuksen hyödyllisyydestä. Sairaanhoitajien ohjaustaitoihin katsottiin kuuluvaksi kaikki se toiminta, joka edistää opiskelijan oppimista.	Ohjaustaidot osoittautuivat tutkimuksen perusteella kaikilla alueilla hyväksi. Ohjaajakoulutuksen käyneet olivat parempia kaikilla osa-alueilla paitsi ”ohjaussuhteen luomisen”-alueella. Ohjauskoulutuksen tarvetta esiintyi eniten arvioinnissa ja opiskelijan tavoitteiden asettamisessa. Pohja tietoa näihin ohjaaja kokee tarvitsevansa koulutus tietojen ja opiskelijoiden vaatimusten osa-alueilla. Ohjaajat itse arvioivat ohjaustaitonsa hyväksi, kuitenkin niin että ohjaajakoulutuksesta olisi hyötyä.

Minna Leppäharju, 2010 pro gradu	Sairaanhoitajaopiskelijoiden ammattitaidon arviointi opiskeluun kuuluvassa harjoittelussa	Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa sairaanhoitajaopiskelijoiden ammattitaidon arviointia käytännön harjoittelujen aikana. Tavoitteena oli saada tietoa, jota voidaan hyödyntää arviointien kehittämisessä	Opiskelijat kokevat arvioinnin saamisen tärkeäksi ammatillisen kehityksen vuoksi. Opiskelijoilla ei ole selkeää käsitystä korjaavan palautteen antamisen vaikeudesta. Opiskelijoilla ei myöskään ollut selkeää yhtenäistä näkemystä opettajan osallistumisesta arviointiin. Ohjaajat perehtyvät usein opiskelijan ammattitaidon arviointiin käytännön harjoittelussa. Vähän yli puolet opiskelijoista kokivat ohjaajan arvioivan opiskelijan taitoja. Yli puolet opiskelijoista kokivat hoitajan osallistuvan tämän kanssa hoitotilanteisiin, joiden perusteella arviointia tehdään. Tavoitteiden merkitys ei ole ohjaajille arvioinnissa kovinkaan suuri, ohjaajat harvoin ehdottavat seuraavia tavoitteita opiskelijoille arvioinnissa. Ohjaajan osallistumisen lisäksi myös opettajan aktiivinen osallistuminen arviointiin koettiin tärkeäksi.
Suvi Kallio, 2011 pro gradu	Tavoitteena taitava sairaanhoitaja – Sairaanhoitajaopiskelijan oppiminen työharjoittelussa	Tavoitteena oli selvittää sairaanhoitajaopiskelijoiden oppimisen toteutumista käytännön harjoittelujaksoilla. Oppimista edistäviä ja estäviä asioita kartoitettiin.	Opiskelijat kokivat saaneensa hyvää ohjausta ja pääsivät tavoitteisiinsa. Hyvä ohjaus sisälsi kunnon perehdytyksen, oman ohjaajan läsnäolon ja riittävästi harjoitustilanteita. Hyvä ohjaaja teki opiskelijan kanssa töitä, palautetta opiskelijalle ja otti opiskelijan tavoitteet ja opiskelujen vaiheen huomioon ohjauksessa. Ohjaus vaihteli yksiköittäin ja ohjaajan mukaan. Hoitajien välillä oli eroja, toiset olivat sitoutuneempia ohjaamaan kun toiset, jotka kokivat ohjauksen ylimääräisenä taakkana eivätkä he osanneet opettaa oppilasta. Kiireinen aikataulu, ohjaajan välinpitämättömyys ja hoputtaminen sekä osaston yleinen suhtautuminen opiskelijoita kohtaan koettiin vaikuttavan negatiivisesti oppimiseen.

<p>Merja Laitinen, 2010 pro gradu</p>	<p>Työpaikkaohjaajien kokemuksia ja käsitteitä lähihoitajaopiskelijoiden ohjauksesta ja vanhustyöstä antamastaan kuvasta hoidon ja huolenpidon opintokokonaisuuden työssäoppimisen aikana.</p>	<p>Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata työpaikkaohjaajien kokemuksia lähihoitajaopiskelijoiden ohjauksesta. Aineisto on kerätty teema-haastatteluilla. Aineisto analysoitiin diskurssi-analyttisesti.</p>	<p>Ohjaajat saivat 4 eri ohjauspuhetta. Ymmärtävässä ohjauspuheessa työpaikkaohjaajat kuvaavat ymmärrystä opiskelijan nuoruuteen ja elämäntilanteeseen. Ymmärrystä ohjaajalta vaatii hoitotyöhön liittyvien epämiellyttävien asioiden kanssa tekemisiin joutuminen, esim. eritteet & kuolema. Vanhuspotilaan kohtaaminen voi nuorelle olla alkuun vaikeaa, ja se vaatii ohjaajalta ymmärrystä. Nuoren elämäntilanteeseen voi olla erillainen, ja sen ei pidä antaa vaikuttaa hoitotyöhön ja sen ohjaukseen. Ohjaajan tulee ymmärtää nuoruuden kehitystehtävät ja tukea niitä.</p> <p>Ohjaukseen keskittyvässä ohjauspuheessa työpaikkaohjaajat kuvasivat motivoituneen opiskelijan motivoivan heitä ohjauksessa. Ohjaajan tulee toteuttaa ohjausta opiskelijalähtöisesti ja huomioida opiskelija yksilöllisesti. Opiskelijan vastaanottaminen työyhteisöön koettiin tärkeänä ja siihen kiinnitettiin huomiota. Mallia ohjaukseen ohjaajat ottivat omista ohjaaja-kokemuksistaan opiskelijan ajalta. Ohjaajat arvioivat onnistumistaan suhteessa opiskelijan arvosanaan.</p> <p>Ohjauksessa onnistuvan puheenvuoron aikana ohjaajat toivat esille onnistumisen kokemuksen silloin, kun opiskelija päätti valita kyseisen opintoalueen omaksi koulutusalueekseen. Innostunut ja aktiivinen opiskelija sai ohjaajan tuntemaan onnistumista. Opiskelijan vanhuksen kohtaamistaitojen kehittyminen harjoittelun aikana koettiin ohjauksessa onnistumiseksi.</p> <p>Turhautuneessa ohjauspuheessa ohjaajat toivat esille opiskelijalle toistuvasti samasta asiasta huomauttamisen ja sen ettei opiskelija halunnut muuttaa toimintatapojaan. Turhauttavana koettiin opiskelijan huono motivaatio sekä vähättelevä suhtautuminen työelämän pelisääntöjä kohtaan. Kiireen koetaan hankaloittavan ohjausta. Ohjaajan tulisi jaksaa ohjata opiskelijaa, eikä nuoren opiskelijan ja vanhemman ohjaajan välille saisi kehittyä sukupolvien välisiä ristiriitoja.</p>
<p>Morag Gray & Lorraine Smith, 2000</p> <p>Kansainvälinen tutkimus</p>	<p>The qualities of an effective mentor from the student nurse's perspective: findings from a longitudinal qualitative study</p>	<p>Tutkimus toteutettiin haastattamalla kymmentä opiskelijaa viidesti, kolmen vuoden opintojen aikana. Tarkoituksena oli selvittää hyvän ohjaajan ominaisuuksia opiskelijoiden näkökulmasta.</p>	<p>Ohjaajan koettiin olevan keskeisessä asemassa opiskelijan oppimisessa harjoitteluiden aikana. Ohjaajan toivottiin olevan ystävällinen, helposti lähestyttävissä ja ymmärtäväinen. Ohjaajan toivottiin antavan opiskelijoille mahdollisuuden kokeilla työhön liittyviä toimenpiteitä itse. Opiskelijat toivoivat että heitä arvostettaisiin työyhteisössä.</p> <p>Neljän eri harjoittelun jälkeen opiskelijat kokivat ohjaajan läsnäolon vieläkin tärkeäksi oppimisensa kannalta. Opiskelijat ymmärsivät tässä vaiheessa että ohjaajilla oli muitakin vastualueita ja tehtäviä ohjauksen lomassa. Ohjaajan kanssa käyty kahdenkeskeiset keskustelut suoriutumisesta koettiin tärkeäksi. Opiskelijoiden ymmärrettyä hoitohenkilökunnan odotukset heitä kohtaan pystyivät he toimimaan itsenäisemmin, tämän jälkeen opiskelijat pyysivät apua ja ohjausta, kun he sitä tarvitsevat.</p>

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit			
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Käytännön hoitotyö
	Tutkinnon suorittaja:			
Suunnitelmallinen työskentely	asettaa tavoitteita työryhmän tukemana omalle toiminnalleen. Kertoo tavoitteistaan työryhmälle ja toteuttaa suunnitelmaansa.	asettaa tavoitteita omalle toiminnalleen ja perustelee suunnitelmaansa työryhmälle. Toteuttaa suunnitelmaansa.	asettaa tavoitteet omalle toiminnalleen ja esittää työryhmälle vaihtoehtoisia ratkaisuja suunnitelmaansa, toteuttaa sitä ja arvioi omaa toimintaansa.	- Kykenee asettamaan oppimistavoitteita toiminnalleen - Suunnittelee, toteuttaa ja arvioi omaa työskentelyään - Osa arvioida omaa osaamistaan realistisesti
	tunnistaa eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisien asiakkaiden tai potilaiden fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia, henkisiä ja hengellisiä tarpeita sekä voimavaroja joitakin tiedonkeruumenetelmiä käyttäen.	tunnistaa eri-ikäisten erilaisten asiakkaiden tai potilaiden fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia, henkisiä ja hengellisiä tarpeita sekä voimavaroja monipuolisesti erilaisia tiedonkeruumenetelmiä käyttäen.	tunnistaa laajasti eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden tai potilaiden fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia, henkisiä ja hengellisiä tarpeita sekä voimavaroja monipuolisesti ja luovasti tiedonkeruumenetelmiä käyttäen.	- Ottaa asukkaat huomioon kokonaisvaltaisesti (huomioi psyykkiset, fyysiset ja sosiaaliset voimavarat ja niiden ongelmat) esim. muistisairaana käytöshäiriöiden merkitys vuorovaikutustilanteisiin - Tukee ja edistää toiminnallaan asukkaiden toimintakykyä → Kuntouttava työote
	laatii työryhmän ohjeiden mukaan voimavara- ja huolenpitoa edistävän suunnitelman osana hoito- ja huolenpito-työn työprosessia.	laatii hoitoa ja huolenpitoa edistävän suunnitelman osana hoito- ja huolenpito-työn työprosessia käyttäen suomalaista hoito-työn toimintoluokitusta tai kunkin toimintaympäristön käytössä olevaa asiakas- tai potilas-kohtaista suunnitelmaa. Hyödyntää asiakkaan tai potilaan voimavaroja ja verkostoa.	laatii hoitoa ja huolenpitoa edistävän suunnitelman osana hoito- ja huolenpito-työn työprosessia käyttäen suomalaista hoito-työn toimintoluokitusta tai kunkin toimintaympäristön käytössä olevaa asiakas- tai potilas-kohtaista suunnitelmaa. Hyödyntää asiakkaan tai potilaan voimavaroja ja verkostoa. Perustelee suunnitelman merkityksen kokonaisvaltaisessa asiakastyössä.	- Osa laatia voimavarat huomioon ottavan hoito- ja palvelusuunnitelman valitsemalleen asukkaalle - Ymmärtää hoito- ja palvelusuunnitelman tärkeyden (auttaa kaikkia toimimaan samalla tavalla → toimintakyvyn ylläpito) - Osa hyödyntää asukkaan omaisten ja muun verkoston hoito- ja palvelusuunnitelmaa laatiessaan. - Huomioi omaiset
	toimii tutuissa tilanteissa suunnitelman mukaisesti yhteistyössä asiakkaan tai potilaan sekä hänen verkostonsa kanssa. Arvioi omaa	toimii suunnitelman mukaisesti yhteistyössä asiakkaan tai potilaan sekä hänen verkostonsa kanssa. Arvioi omaa toimintaansa ja suunnitelman toteutumista.	toimii joustavasti suunnitelman mukaisesti yhteistyössä asiakkaan tai potilaan sekä hänen verkostonsa kanssa. Arvioi realistisesti omaa toimintaansa ja suunnitel-	

	toimintaansa ja suunnitelman toteutumista.		man toteutumista. Perustelee omaa toimintaansa.	
Laadukas työskentely ja omavalvonnassa huomioon ottaminen	työskentelee toimintaympäristön laatusuositusten mukaan ottaen huomioon omavalvonnasta annetut määräykset, mutta tarvitsee ajoitain ohjausta.	työskentelee toimintaympäristön laatusuositusten ja omavalvonnasta annettujen määräysten mukaan.	työskentelee toimintaympäristön laatusuositusten ja omavalvonnasta annettujen määräysten mukaan ja tekee realistisia työhönsä liittyviä kehittämissuhteita.	-Noudattaa työpaikan toimintaohjeita (vaateus, turvallisuus, paloturvallisuus jne) -Kehityshalukkuus

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit			
2. Työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Käytännön hoitotyö
	Tutkinnon suorittaja:			
Hoito ja huolenpitytyössä toimiminen	tukee ja auttaa asiakkaita tai potilaita selviytymään päivittäisissä toiminnoissa (puhtaus ja pukeutuminen, syöminen ja juominen, erittäminen, liikkuminen, uni ja lepo sekä asioiden hoito, kommunikointi ja vuorovaikutus), ottaa työssään huomioon asiakkaan tai potilaan seksuaali- ja lisääntymisterveyden sekä seksuaalisuuden suuntautumisen moninaisuuden), mutta tarvitsee ajoitain ohjausta ja tukea.	tukee ja auttaa asiakkaita tai potilaita selviytymään päivittäisissä toiminnoissa. Ottaa työssään huomioon asiakkaan tai potilaan yksilölliset tarpeet.	tukee ja auttaa itsenäisesti ja voimavaralähtöisesti asiakkaita tai potilaita selviytymään päivittäisissä toiminnoissa yksilölliset tarpeet huomioon ottaen.	-Käyttää kuntouttavaa työotettu hoitotilanteissa -Huomioi asukkaiden omat voimavarat ja avustaa heitä tarpeen mukaan päivittäisissä toiminnoissa -Tukee, kannustaa, ohjaa ja motivoi asukasta toimimaan mahdollisimman paljon itsenäisesti

	tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja (verenkierto ja hengitys), aistitoimintoja ja toimintakykyä työryhmän tukevana.	tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja, aistitoimintoja, toimintakykyä ja vointia. Tunnistaa muutoksia asiakkaan tai potilaan tilassa.	tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja , aistitoimintoja, toimintakykyä ja vointia. Tunnistaa muutoksia asiakkaan tai potilaan tilassa ja toimii muuttuneessa tilanteessa asianmukaisesti .	-Osaa tarkkailla asukkaan elintoimintoja (RR,P,EKG,VS jne) - Osaa toimia muuttuvissa tilanteissa (kaatumiset, diabeetikon verensokeritasapainon muutokset, pyörtymiset, haavat jne)
	mittaa oikein asiakkaan tai potilaan lämmön, hengitystiheyden, pulssin, tajunnan tason, verenpaineen ja verensokerin.	mittaa oikein asiakkaan tai potilaan lämmön, hengitystiheyden, pulssin, tajunnan tason, verenpaineen ja verensokerin sekä tunnistaa muutoksia asiakkaan tai potilaan tilassa.	mittaa oikein asiakkaan tai potilaan lämmön, hengitystiheyden, pulssin, tajunnan tason, verenpaineen ja verensokerin . Tunnistaa muutoksia asiakkaan tai potilaan tilassa ja toimii muuttuneessa tilanteessa asianmukaisesti.	-Osaa oleelliset lähihoitajan työhön liittyvät kädentaidot -Osaa erilaisten mitausten viitearvot ja toimia jos niissä on muutoksia (esim.verensokerin alhaisuus/korkeus)
	tarkkailee asiakkaan tai potilaan kipua sekä lievittää sitä työryhmän tukevana.	tunnistaa asiakkaan tai potilaan kipua ja käyttää työryhmän tukevana erilaisia menetelmiä kivun lievittämiseksi.	tunnistaa potilaan kipua ja käyttää erilaisia menetelmiä kivun lievittämiseksi.	-Tietää erilaisia kivunhoidon menetelmiä (kylmä/lämpöhoidot, hieronta,lääkehoito jne) -Osaa selvittää asukkaan kivun voimakkuutta (VAS kipujana, seuranta ja tarkkailu)
	kirjaa havaintojaan työryhmän tukevana asiakas- tai potilas-kohtaiseen suunnitelmaan. Tiedottaa havainnoistaan suullisesti, kirjallisesti ja tietoteknisiä välineitä käyttäen. Ottaa huomioon tietosuojan.	kirjaa havainnot asiakas- tai potilaskohtaiseen suunnitelmaan. Tiedottaa havainnoistaan suullisesti, kirjallisesti ja tietoteknisiä välineitä käyttäen. Ottaa huomioon tietosuojan.	kirjaa havainnot itsenäisesti asiakas- tai potilas-kohtaiseen suunnitelmaan. Tiedottaa havainnoistaan suullisesti, kirjallisesti ja tietoteknisiä välineitä käyttäen . Ottaa huomioon tietosuojan.	-Osaa kirjata potilastietojärjestelmään oleelliset tiedot koskien asukkaan vointia ja voinnin muutoksia (aktiiviteetti, päivittäiset toiminnot, virike toiminta, lääkehoito, HaiPro jne) -Kirjallinen ja suullinen raportointi sujuvaa

	toteuttaa asiakas- tai potilaslähtöisesti työryhmän ohjeiden mukaan asiakkaiden tai potilaiden päivittäistä terveydenhoitoa, muisti-, pitkäaikaisia kansansairauksia sairastavien perushoitoa (mm. suunhoito, ihon hoito, liikhoito sekä käsien ja jalkojen hoito) ja edistää kuntoutumista.	toteuttaa oma-aloitteisesti ja asiakas- tai potilaslähtöisesti asiakkaiden tai potilaiden päivittäistä terveydenhoitoa, muisti-, pitkäaikaisia kansansairauksia sairastavien perushoitoa. Tukee asiakkaiden tai potilaiden omatoimisuutta ja edistää kuntoutumista voimassa olevien hoitokäytäntöjen mukaisesti.	toteuttaa oma-aloitteisesti ja asiakas- tai potilaslähtöisesti asiakkaiden tai potilaiden päivittäistä terveydenhoitoa, muisti-, pitkäaikaisia ja kansansairauksia sairastavien perushoitoa. Tukee asiakkaiden tai potilaiden omatoimisuutta ja edistää kuntoutumista sekä arvioi perushoidon menetelmiä voimassa olevien hoitokäytäntöjen mukaisesti.	-On aktiivinen ja oma-aloitteinen työskennellessään -Osaa tukea, ohjata ja edistää asukkaiden omia voimavaroja päivittäisissä toimissaan
	kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti.	kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia vuorovaikutuksellisin keinoin.	kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia oma-aloitteisesti ja yksilöllisesti vuorovaikutuksellisin keinoin.	-Toimii ammatillisesti kaikissa kohtaamisissa asukkaiden/omaisten kanssa -Omaa hyvät vuorovaikutustaidot
	käyttää työryhmän jäsenenä aktiivista läsnäoloa työmenetelmänä.	käyttää aktiivista läsnäoloa työmenetelmänä.	käyttää aktiivista läsnäoloa työmenetelmänä myös asiakkaan tai potilaan vaativissa elämäntilanteissa.	-Tiedostaa läsnäolon tärkeyden muistisairaahan hoitotyössä
Yrittäjänä toimimisen mahdollisuuksien arviointi	arvioi ohjattuna oman toiminnan ja työn tekemisen vahvuuksien ja kehittämisen tarpeita.	arvioi oman toiminnan ja työn tekemisen vahvuuksia ja mahdollisuuksia toimia tulevaisuudessa yrittäjänä ammattialallaan.	arvioi oman toiminnan ja työn tekemisen vahvuuksia ja mahdollisuuksia toimia yrittäjänä ammattialallaan ja asettaa kehittämistavoitteita yrittäjyysosaamiselleen.	-Tiedostaa omat mahdollisuutensa toimia hoitoalan yrittäjänä (tietää omat vahvuutensa ja kehittämistarpeet)
Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioonottaminen	edistää voimavara- lähtöisesti asiakkaan tai potilaan fyysistä ja psyykkistä terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia.	edistää voimavara- lähtöisesti ja oma-aloitteisesti asiakkaan tai potilaan terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia.	edistää voimavara- lähtöisesti, oma-aloitteisesti ja monipuolisesti asiakkaan tai potilaan terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia.	-Huomioi työssään turvallisuuden, asukkaan terveyden ja hyvinvoinnin (mm. pistotatorturmien ennaltaehkäisy, aseptiikka, esteettömyys, hygieni- syys)

	ohjaa asiakkaita tai potilaita toiminnallisin menetelmin virikkeellisyteen ja sosiaaliseen osallistumiseen.	ohjaa ja kannustaa asiakkaita tai potilaita toiminnallisin menetelmin virikkeellisyteen ja sosiaaliseen osallistumiseen, mikä tukee heidän verkostojensa säilymistä ja muodostumista.	ohjaa ja kannustaa luovasti ja toiminnallisin menetelmin asiakkaita tai potilaita virikkeellisyteen ja monipuoliseen sosiaaliseen osallistumiseen , mikä tukee heidän verkostojensa säilymistä ja muodostumista. Turvaa myös mahdollisuuden sosiaaliseen osallisuuteen.	-Ohjaa asukkaita viriketoimintoihin mukaan ja osaa myös itse järjestää erilaista viriketoimintaa (jumpat, ulkoilu, leivonta, muistelot, pelit, askartelu jne) -Huomioi tasapuolisesti talon kaikkia asukkaita -Otaa asukkaan mukaan arjen askareisiin (pyykinpesu, siivous, ruuan laitto, pyykkien viikkaus)
	havaitsee tuen tarpeen ja joitakin asiakkaita tai potilaan sosiaalisia ongelmia (esim. yksinäisyys, elämänhallinnan ongelmat, kaltoinkohtelu, perhe- ja lähisuhdevälikivalta ja mielenterveys- ja päihdeongelmat).	tunnistaa asiakkaan tai potilaan sosiaalisia ongelmia ja ottaa ne työryhmän ohjeiden mukaan huomioon hoito- ja huolenpitytyössä.	tunnistaa asiakkaan tai potilaan sosiaalisia ongelmia ja ottaa ne työryhmän ohjeiden mukaan huomioon hoito- ja huolenpitytyössä . Keskustelee asiakkaan tai potilaan kanssa hänen tilanteestaan ja ohjaa häntä hakemaan apua.	-Tietää mitä sosiaaliset ongelmat voivat olla ja kehittää niihin luovasti erilaisia toimintamenetelmiä (muistiongelmat ja niistä johtuvat käytöshäiriöt, inkontinenssi, afasia)
	tunnistaa asiakkaan tai potilaan kansanterveydellisiä riskejä ja tapaturmien vaaran.	tunnistaa asiakkaan tai potilaan kansanterveydellisiä riskejä ja tapaturmien vaaran ja ottaa ne työryhmän ohjeiden mukaan huomioon hoito- ja huolenpitytyössä.	tunnistaa asiakkaan tai potilaan kansanterveydellisiä riskejä ja tapaturmien vaaran ja ottaa ne huomioon hoito- ja huolenpitytyössä sekä keskustelee asiakkaan tai potilaan kanssa hänen tilanteestaan.	- Kansanterveydellisiä riskejä = Kansansairaudet - Osa kertoa mitä kansansairauksia Suomessa esiintyy (sydän- ja verisuonisairaudet, ylipaino, alkoholismi, aineenvaihdunnan ongelmat)
	ohjaa asiakasta tai potilasta valitsemaan tai valitsee ravitsemussuosituksen mukaisen ateriakokonaisuuden ottaen huomioon erityisruokavaliot.	motivoi ja ohjaa asiakasta tai potilasta valitsemaan tai valitsee ravitsemussuosituksen mukaisen ateriakokonaisuuden ottaen huomioon erityisruokavaliot.	motivoi ja ohjaa perustellen asiakasta tai potilasta valitsemaan tai valitsee ravitsemussuosituksen mukaisen ateriakokonaisuuden ottaen huomioon erityisruokavaliot .	-Tietää tämän hetkiset ravitsemussuositukset (lautasmalli, ikääntyneiden ravitsemussuositukset) -Tietää yleisimmät erityisruokavaliot (Sappi, Kihti, gluteeniton, laktoositon, maidoton)
	huolehtii asiakkaan tai potilaan ympäristön turvallisuudesta ja puhtaanapidosta sekä vaatehuollosta.	ohjaa huolehtimaan tai huolehtii itsenäisesti asiakkaan tai potilaan ympäristön turvallisuudesta, viihtyisyydestä ja puhtaanapidosta sekä vaatehuollosta.	ohjaa ja motivoi huolehtimaan tai huolehtii asiakkaan tai potilaan ympäristön turvallisuudesta, viihtyisyydestä ja puhtaanapidosta sekä vaatehuollosta .	-Ympäristön turvallisuus (tavarat oikeilla paikoilla, eritetahrojen poistaminen, huoneen yleisiisteys, roskien vienti, pyykkihuolto)

Hoito- ja huolenpito-työssä toimiminen	hyödyntää työryhmän ohjeiden mukaan apuvälineiden ja teknologian mahdollisuuksia hoito- ja huolenpito-työssä.	hyödyntää omaloitteisesti apuvälineiden ja teknologian mahdollisuuksia hoito- ja huolenpito-työssä.	hyödyntää monipuolisesti ja luovasti apuvälineiden ja teknologian mahdollisuuksia hoito- ja huolenpito-työssä.	-Osaa/ja käyttää asukkaan apuvälineitä -Ymmärtää miksi ne on tärkeitä (potilasturvallisuus,ergonomia) -Osaa valita tarkoituksen mukaisia apuvälineitä (esim. siirroissa nosturi/sabina/rol-laattori)
	valitsee työryhmän ohjeiden mukaan luontoa säästäviä materiaaleja, välineitä ja menetelmiä sekä käyttää energiaa säästäviä työtapoja. Ottaa toiminnassaan huomioon kestävän kehityksen sosiaalisen ulottuvuuden.	valitsee luontoa säästävät materiaalit, välineet ja menetelmät sekä käyttää energiaa säästäviä työtapoja. Noudattaa työssään kestävän kehityksen sosiaalisia periaatteita.	kannustaa ja opastaa asiakkaita tai potilaita valitsemaan luontoa säästävät materiaalit, välineet ja menetelmät kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti, käyttää energiaa säästäviä työtapoja ja perustelee toimintaansa myös kestävän kehityksen sosiaalisilla perusteilla.	-Ekologisuus= jätteen oikeaoppinen lajittelu,sähkön/veden käyttö, ottaa hoitovälineitä tarvittavan määrän
	tunnistaa asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä toimeentuloturvan tarpeita.	tunnistaa asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä toimeentuloturvan tarpeita ja kertoo palveluista asiakkaalle tai potilaalle.	tunnistaa monipuolisesti asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä toimeentuloturvan tarpeita . Ohjaa asiakasta tai potilasta käyttämään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita sekä toimeentuloturvan etuuksia.	-Osaa auttaa ja ohjata esim.omaisia palveluiden hankkimiseen -Osaa palvelujärjestelmän ja osaa selvittää sen jos ei tiedä -Osaa ohjata asukkaita palveluiden piiriin
Lääkehoidon toteuttaminen	annostelee lääkkeet virheettömästi asiakas- tai potilaskohtaisiin annoksiin, tarkistaa annosjakelupussissa olevat lääkkeet (mikäli sellainen on käytössä) ja antaa lääkkeet luonnollista tietä (suun kautta, peräsuoleen, iholle, silmään, nenään, korvaan, emättimeen), injektiona ihon alle ja lihakseen (s.c. , i.m.) - ja hengityksen kautta (inh.) ohjeiden mukaan. Työskentelee aseptiikkaa ja työ- ja ympäristönsuojeluohjeita noudattaen.	annostelee lääkkeet virheettömästi asiakas- tai potilaskohtaisiin annoksiin, tarkistaa annosjakelupussissa olevat lääkkeet (mikäli sellainen on käytössä) ja antaa lääkkeet luonnollista tietä (suun kautta, peräsuoleen, iholle, silmään, nenään, korvaan, emättimeen), injektiona ihon alle ja lihakseen (s.c. , i.m.) ja hengitettynä (inh.) ohjeiden mukaan. Työskentelee aseptiikkaa ja työ- ja ympäristönsuojeluohjeita noudattaen.	annostelee lääkkeet virheettömästi asiakas- tai potilaskohtaisiin annoksiin, tarkistaa annosjakelupussissa olevat lääkkeet (mikäli sellainen on käytössä) ja antaa lääkkeet luonnollista tietä (suun kautta, peräsuoleen, iholle, silmään, nenään, korvaan, emättimeen), injektiona ihon alle ja lihakseen (s.c. , i.m.) ja hengitettynä (inh.) ohjeiden ja tilanteen mukaisesti . Työskentelee aseptiikkaa ja työ- ja ympäristönsuojeluohjeita noudattaen.	-Lääkehoidon osaaminen (antoreitit,aseptiikka,jako/annostelu/antaminen asukkaalle) -Tiedostaa opiskelijan lääkehoidon rajoitukset (antaa valvottuna lääkkeitä)

	etsii tietoja lääkkeiden vaikutuksista ja sivuvaikutuksista luotettavista tietolähteistä, kuten Pharmaca Fennicasta tai lääketietojärjestelmistä. Tarkkailee asiakkaan tai potilaan käyttämien lääkkeiden vaikutuksia ja haittavaikutuksia ja mahdollista lääkkeiden väärinkäyttöä ohjeiden mukaan sekä tiedottaa suullisesti ja kirjallisesti havainnoistaan, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.	käyttää luotettavia tietolähteitä, kuten Pharmaca Fennicaa tai lääketietojärjestelmiä asiakkaan tai potilaan käyttämien lääkkeiden vaikutusten ja haittavaikutusten ja mahdollisen lääkkeiden väärinkäytön tarkkailussa. Tiedottaa suullisesti ja kirjallisesti havainnoistaan.	käyttää luotettavia tietolähteitä, kuten Pharmaca Fennicaa tai lääketietojärjestelmiä ja tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja haittavaikutuksia ja mahdollista lääkkeiden väärinkäyttöä osana asiakkaan tai potilaan kokonaisuhoitoa. Tiedottaa oma-aloitteisesti suullisesti ja kirjallisesti havainnoistaan.	-Lääkehoidon seuraminen (tietää yleisimmät sivuvaikutukset ja oireet etenkin muistisairaiden asukkaiden lääkehoidossa -Osaa kirjata lääkehoitoa koskevat tiedot oikein potilastietojärjestelmään -Osaa ohjata lääkehoitoa asukkaalle
	ohjaa asiakasta tai potilasta sähköisen reseptin (eResepti) tulkinnaissa ja voimassaoloajassa. Tunnistaa asiakkaan tai potilaan lääkehoitoon vaikuttavia mahdollisia riskejä ja tiedottaa niistä työryhmässä.	ohjaa asiakasta tai potilasta sähköisen reseptin (eResepti) tulkinnaissa ja voimassaoloajassa sekä lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä ja hävittämisessä vastuualueensa asettamissa rajoissa. Antaa tietoa päihteiden käytön vaikutuksista lääkehoitoon.	ohjaa ja neuvoo asiakasta tai potilasta sähköisen reseptin (eResepti) tulkinnaissa ja voimassaoloajassa, ohjaa asiakasta tai potilasta eri tilanteissa lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä ja hävittämisessä säädösten ja vastuualueensa rajoissa . Antaa tietoa päihteiden käytön vaikutuksista lääkehoitoon.	-Osaa tulkita lääkereseptejä

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit			
3. Työn perustana olevan tiedon hallintaa	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Käytännön hoitotyö
	Tutkinnon suorittaja:			
Perushoitoa ja huolenpityä koskevien käsitteiden ja tiedon hallintaa	hyödyntää työssään tietoa:	perustelee työhönsä liittyviä ratkaisujaan ja toimintatapojaan tiedoilla:	perustelee monipuolisesti työhönsä liittyviä ratkaisujaan ja toimintatapojaan tiedoilla:	-Osaa perustella toimintaansa kokonaisvaltaisesti (asukas työskentely, toimintatapojen valitseminen, hoitotyötoiminnot/toimenpiteiden suorittaminen)

				-Kertoo perusteluja oma-aloitteisesti hoitotyön lomassa
	– ihmisen tarpeista, voimavaroista ja hyvinvoinnista.	– ihmisen tarpeista, voimavaroista ja hyvinvoinnista.	– ihmisen tarpeista, voimavaroista ja hyvinvoinnista.	
	– terveyden ja hyvinvoinnin edellytyksistä ja päivittäisistä toiminnoista, perushoidosta (mm. suunhoito, ihon hoito, liikkehoito, käsien ja jalkojen hoito, seksuaali- ja lisääntymis-terveys sekä seksuaalisuuden monimuotoisuus) ja terveydenhoidosta.	– terveyden ja hyvinvoinnin edellytyksistä ja päivittäisistä toiminnoista, perushoidosta ja terveydenhoidosta.	– terveyden ja hyvinvoinnin edellytyksistä ja päivittäisistä toiminnoista, perushoidosta ja terveydenhoidosta.	
	– elimistön normaalista rakenteesta ja toiminnasta.	– elimistön normaalista rakenteesta ja toiminnasta.	– elimistön normaalista rakenteesta ja toiminnasta.	
	– kansanterveydellisistä riskeistä, tapaturmista, muisti-, kansan- ja pitkäaikaissairauksista (mm. sydän- ja verisuonisairaudet, diabetes, epilepsia, Parkinsonin tauti, Alzheimerin tauti, reuma, aivoverenvuoto, aivoinfarkti, mielenterveys- ja päihdesairaudet, artroosi ja osteoporoosi, aistisairaudet ja -vammat).	– kansanterveydellisistä riskeistä, tapaturmista, muisti-, pitkäaikais- ja kansansairauksista.	– kansanterveydellisistä riskeistä, tapaturmista, muisti-, pitkäaikais- ja kansansairauksista.	
	– sosiaalisista ongelmista ja tuen tarpeista (esim. yksinäisyys, elämänhallinnan ongelmat, kaltoinkohtelu, perhe- ja lähisuhdeväkivalta ja mielenterveys- ja päihdeongelmat).	– sosiaalisista ongelmista ja tuen tarpeista.	– sosiaalisista ongelmista ja tuen tarpeista.	
	– kuolevan potilaan hoidosta ja saattohoidosta.	– kuolevan potilaan hoidosta ja saattohoidosta.	– kuolevan potilaan hoidosta ja saattohoidosta.	
	tietää sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä, peruspalveluja ja palvelujen	hyödyntää työssään tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännöstä,	hyödyntää työssään laajasti tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon	

	tuottajatahoja sekä toimeentuloturvan etuuksia. Kertoo palveluista ja etuuksista tutuissa asiakastilanteissa sekä toimii säädösten mukaan.	palveluista ja palvelujen tuottajatahoista sekä toimeentuloturvan etuuksista.	lainsäädännöstä, palveluista ja palvelujen tuottajatahoista sekä toimeentuloturvan etuuksista asiakkaan tai potilaan tarpeiden mukaisesti.	
	noudattaa sosiaali- ja terveydenhuollon eettisiä periaatteita ja käyttää hoidon ja huolenpidon keskeisiä käsitteitä työssään.	perustelee toimintaansa sosiaali- ja terveydenhuollon eettisillä periaatteilla ja käyttää hoidon ja huolenpidon käsitteitä työssään.	perustelee monipuolisesti toimintaansa sosiaali- ja terveydenhuollon eettisillä periaatteilla ja käyttää sujuvasti hoidon ja huolenpidon käsitteitä työssään.	
	tietää kestävänsä kehityksen käsitteen ja periaatteet ja ottaa niitä huomioon työssään.	ottaa huomioon työssään kestävänsä kehityksen periaatteet ja perustelee niillä toimintaansa.	ottaa huomioon työssään kestävänsä kehityksen periaatteet ja niiden toteuttamismahdollisuudet sekä perustelee niillä monipuolisesti toimintaansa.	
	hyödyntää työssään tietoa ravitsemushoidon perusteista, erityisruokavalioiden, puhtaanapidosta ja vaatehuollon perusteista.	perustelee toimintaansa työtilanteissa tiedoilla ravitsemushoidon perusteista, erityisruokavalioiden, puhtaanapidon ja vaatehuollon perusteista.	perustelee monipuolisesti toimintaansa työtilanteissa tiedoilla ravitsemushoidon perusteista, erityisruokavalioiden, puhtaanapidon ja vaatehuollon perusteista.	
Lääkehoitoa koskevan tiedon hallintaa	hyödyntää tietoa lääkkeistä, yleisimmistä lääkemuodoista, lääkkeiden antotavoista ja vaikutuksista sekä lääkahoitoon liittyvästä työ- ja ympäristönsuojelusta. Tietää lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä. Toimii lääkehoidon toteutuksessa omien oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti.	perustelee ratkaisunsa ja toimintansa tiedolla lääkkeistä, yleisimmistä lääkaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeiden antotavoista ja vaikutuksista sekä lääkehoidon liittyvästä työ- ja ympäristönsuojelusta. Tietää lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä. Toimii lääkehoidon toteutuksessa omien oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti.	perustelee monipuolisesti ratkaisunsa ja toimintansa lääkehoidossa tiedolla * eri lääkkeistä, lääkaineryhmistä ja lääkemuodoista ja lääkkeiden antotavoista * yleisimpien lääkkeiden vaikutuksista, haittavaikutuksista ja lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä * lääkehuoltoa koskevista säädöksistä, niiden asettamista rajoituksista ja vaatimuksista sekä omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan (lainsäädäntö, lääkevalvonta ja sairauksivakuutus) * lääkehoidon liittyvästä työ- ja ympäristönsuojelusta.	

	tekee virheettömästi lääkelaskennassa yksikkömuunnokset ja annoslaskut.	tekee virheettömästi lääkelaskennassa yksikkömuunnokset ja annoslaskut.	tekee virheettömästi lääkelaskennassa yksikkömuunnokset ja annoslaskut.	
Terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä koskevan tiedon hallintaa	hyödyntää työssään tietoa psykososiaalisten tekijöiden, ympäristön ja esteettisyyden merkityksestä terveyden ja hyvinvoinnin sekä turvallisuuden edistämiseksi.	perustelee toimintaansa tiedolla psykososiaalisten tekijöiden, ympäristön ja esteettisyyden merkityksestä terveyden ja hyvinvoinnin sekä turvallisuuden edistämiseksi.	perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla psykososiaalisten tekijöiden, ympäristön ja esteettisyyden merkityksestä terveyden ja hyvinvoinnin sekä turvallisuuden edistämiseksi.	
	tietää ergonomisen työskentelyn periaatteita ja ottaa niitä huomioon hoito- ja huolenpitytyössä.	ottaa huomioon työssään ergonomisen työskentelyn periaatteet ja perustelee niillä toimintaansa.	ottaa huomioon työssään ergonomisen työskentelyn periaatteet ja perustelee niillä monipuolisesti toimintaansa.	-Ergonomiaosaaminen= tietää miksi ergonomia on tärkeää niin hoitajan kuin asukkaankin näkökulmasta) -mm. tapaturmien ehkäisy, turvalliset siirrot, kuormittavuuden väheneminen
	tietää aseptisen työskentelyn periaatteet ja tartuntatautiin torjuntatyön säädökset sekä ottaa niitä huomioon hoito- ja huolenpitytyössä.	ottaa huomioon työssään aseptisen työskentelyn periaatteet ja tartuntatautiin torjuntatyön säädökset sekä perustelee niillä toimintaansa.	ottaa huomioon työssään aseptisen työskentelyn periaatteet ja tartuntatautiin torjuntatyön säädökset sekä perustelee niillä monipuolisesti toimintaansa. Ottaa huomioon työssään yleisimmät tartuntojen aiheuttajat sekä niiden leviämistiet. Ymmärtää infektioiden taloudelliset vaikutukset.	-Aseptiikkaosaaminen=käsihygienia, tartuntatautiin leviämisen torjunta) -Osaa toimia eristysasukkaiden kanssa (MRSA, ESBL, Clostridium jne)
Yrittäjyyttä koskevan tietoperustan hallintaa	hakee ohjattuna tietoa yleisistä yrittäjänä toimimisen edellytyksistä.	hakee tietoa yleisistä yrittäjänä toimimisen edellytyksistä.	hakee tietoa sosiaali- ja terveysalan yrittäjänä toimimisen edellytyksistä.	

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit			
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Käytännön hoitotyö
	Tutkinnon suorittaja:			
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan sekä arvioi ammatillista kehittymistään. Muuttaa toimintaansa palautteen perusteella.	tunnistaa ammatillisen kasvunsa ja kehittymisensä vaiheen sekä asettaa tavoitteita ammatilliselle kehittymiselleen. Arvioi toimintaansa ja muuttaa toimintaansa palautteen perusteella.	tunnistaa ammatillisen kasvunsa ja kehittymisensä vaiheen sekä ottaa siitä vastuun. Arvioi toimintaansa realistisesti sekä muuttaa toimintaansa palautteen perusteella.	-Osa arvioida omaa osaamistaan realistisesti (tietää missä on hyvä ja mitä täytyy harjoitella lisää) -osaa ottaa palautetta vastaan ja osaa myös itse antaa palautetta (myös rakentavaa)
	hakee ohjausta hoito- ja huolenpitytyössä tekemiinsä ratkaisuihin ja toimintaansa.	perustelee hoito- ja huolenpitytyössä tekemänsä ratkaisut ja toimintansa ammatillisilla tiedoilla.	perustelee monipuolisesti hoito- ja huolenpitytyössä tekemänsä ratkaisut ja toimintansa ammatillisilla tiedoilla ja esittää ongelmatilanteissa realistisia ja rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja.	-Omaa hyvät ongelmanratkaisutaidot -Osa toimia työtöimissä -->tiimityöskentelytaidot
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii vastuullisesti työyhteisössä ja selviytyy tutuissa vuorovaikutustilanteissa.	toimii vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti työryhmän jäsenenä.	toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja joustavasti työyhteisössä.	-Otaa vastuun omasta tekemisestään -On joustava
Ammattieettiikka	noudattaa toistuvissa työtilanteissa sosiaali- ja terveydenhuollon säädöksiä ja määräyksiä. Toimii tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Hakee eettisistä periaatteista ratkaisuja haasteellisissa tilanteissa.	noudattaa muuttuvissa työtilanteissa sosiaali- ja terveydenhuollon säädöksiä ja määräyksiä. Toimii tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti tukeutuen haasteellisissa tilanteissa eettisiin periaatteisiin.	noudattaa muuttuvissa työtilanteissa sosiaali- ja terveydenhuollon säädöksiä ja määräyksiä. Toimii haasteellisissa tilanteissa tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti perustellen ratkaisujaan ja toimintaansa eettisillä periaatteilla .	-Tietää lähihoitajan ammattia ohjaavat säädökset/lait ja ammattia ohjaavat eettiset ohjeet (vaitiolovelvollisuus, salassapitovelvollisuus, ilmoitusvelvollisuus jne)
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita sekä työpaikan sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräyksiä. Käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia suojaimia.	noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita sekä työpaikan sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräyksiä. Torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -	noudattaa työpaikan työhyvinvointi ja työsuojeluohjeita ja työpaikan sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräyksiä. Torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -	-Noudattaa työpaikan ohjeistuksia (aseptiikka,ergonomia, väkivaltatilanteiden ja niiden ennaltaehkäisyn toimintamallit) -Ylläpitää omalta osaltaan hyvää työilmapiiriä

		haittoja ja ylläpitää omalta osaltaan hyvää ilmapiiriä työpaikalla.	haittoja. Ehkäisee ennalta työn aiheuttamia riskitekijöitä sekä ylläpitää omalta osaltaan hyvää ilmapiiriä työpaikalla.	
	toimii voimassa olevien hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan (mm. käsien pesu ja desinfiointi) niin, ettei aiheuta tartuntoja.	toimii voimassa olevien hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja tuntee voimassa olevat säännökset.	toimii voimassa olevien hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja perustelee tekemänsä ratkaisut. Ottaa työssään huomioon voimassa olevat säännökset.	-Huomioi aseptiikan hoitotyössä (katetroinnit, pesut,pistot jne)
	käyttää ergonomisesti oikeita työskentelytapoja hoito- ja huolenpituustyössä sekä hyödyntää taukoliikuntaa tuki- ja liikuntaelinvammojen ennaltaehkäisyssä.	käyttää ergonomisesti oikeita työskentelytapoja ja apuvälineitä hoito- ja huolenpituustyössä sekä hyödyntää taukoliikuntaa tuki- ja liikuntaelinvammojen ennaltaehkäisyssä.	työskentelee hoito- ja huolenpituustyössä ergonomisesti oikein hyödyntäen asiakkaan tai potilaan voimavaroja ja apuvälineitä sekä ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja sekä hyödyntää taukoliikuntaa tuki- ja liikuntaelinvammojen ennaltaehkäisyssä.	-Käyttää apuvälineitä tarkoituksen mukaisesti
	tunnistaa väkivallan uhkan ja suojelee tarvittaessa itseään. Tarvitsee ohjausta työssään havaitseman kaltoin kohtelun ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan puheeksi ottamiseen ja siitä tiedottamiseen.	kohtaa työryhmän jäsenenä haastavasti käyttäytyvän asiakkaan tai potilaan ja toimii työyhteisön toimintaohjeiden mukaan. Ottaa puheeksi työssään havaitseman kaltoin kohtelun ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan ja tiedottaa siitä työryhmässä.	ennaltaehkäisee ja tunnistaa väkivallan uhkaa ja kohtaa haastavasti käyttäytyvän asiakkaan tai potilaan työryhmän jäsenenä. Soveltaa työyhteisön toimintaohjeita ja tarvittaessa suojelee itseään. Ottaa luontevasti puheeksi työssään havaitseman kaltoin kohtelun ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan, ohjaa sen osapuolia avun hakeamisessa ja tiedottaa asiasta työryhmässä.	-Osaa toimia turvallisesti myös haastavien muistisairaiden asukkaiden kanssa (poistumisteiden varmistaminen, lisäävun pyytämisen)
	antaa ensiavun EA1-vaatimustason mukaisesti.	antaa ensiavun EA1-vaatimustason mukaisesti.	antaa ensiavun EA1-vaatimustason mukaisesti.	

Teemahaastattelun teemat & täydentävät kysymykset.

Opiskelijan ominaisuudet:

Hyvän opiskelijan ominaisuudet.

Ohjattavana haastava opiskelija.

Opiskelijan ominaisuuksien vaikutus.(ikä,sukupuoli...)

Ohjaajan ominaisuudet:

Hyvän ohjaajan ominaisuudet.

Lisäkoulutus opiskelija ohjaukseen.

Vastuun jakautuminen:

Vastuiden jakautuminen harjoittelun kannalta.(koulu, työelämä, opiskelija.)

Vastuun jakautumisen tasapuolisuus.

Opettajan vastuun toteutuminen.

Yhteistyö haastavissa / epäselvissä tilanteissa.

Ohjaus Koskenrinteellä:

Opiskelijan ohjauksen nykytaso ja kehityskohteet.

Opiskelijan perehdytys ja perehdytyslistan tarve.

Työajan määrä ohjaamista varten.

Ohjauskoulutus.

Ohjausmateriaalit

Arviointikriteerit.

LITTEROINNIN KOOSTE.

H3: Onks teil mitään listaa perehdytykseen. Koetteko sellast tarpeelliseks. Check-listan tyylistä?

K: - Meil on ollu. Siel on perehdyttämisen tarkistuslista. Et soveltuvin osin käyte-tää myös opiskelijoille sitä uuden työntekijän perehdytyslistaa. Mut varmaan sellanenki olis ihan, tai mitä mieltä tyä ootte.

H1: Aateltii just et siel oppaassa vois semmonen olla.

K: - Sellain on joskus ollu. - Sit on joku opiskelijakansio pyöriny jossain.

- Mut varmaan se ois hyvä just ku tyäki niinku opiskelijana et siin roolissa mitä siin alussa olis tärkeetä käydä. Kuitenkin meilläki mennään sillee et tulee ne tietyt jutut vaan.

- Se yks viiva kaks viikkoo on just sellast et imetää sit tietoo ja taitoo. Sit myöhemmi pääsee paremmi osallistumaa ja kuuntelemaa.

- Se on kans ikävä asia, oon itseki syyllistyn siihe et meil on ollu semmonen keltanen kansio mis on meiän strategiat ja kaikki et tos ois toi kansio luettevaks. Sit se onki ihan hepreaa sille opiskelijalle ja sit ollaa sillee et nyt siä oot perehtyny. Et tavallaa neki auki purettais heille eikä vedetä heille kaikkii talous- ja toimintasuunnitelmaa heille sellasena. Ei niit meiän kaikkee tarvi sille opiskelijalle. Sit jossaa vaihees oli just sellanen varsinki jos oli useempii opiskelijoit et piti sellasen infotilaisuuden et mikä myä ollaa kuka myä ollaa ja miten meiän asiakkaat tulee. Et helpost meiät sekotetaa ku ollaa yksityinen ja sit on eriksee kaupungin paikat, et vähä niinku niistäki kertoo. Ei voi vaa antaa materiaalii, vaan myös sit se suullinen info.

H1: Mites sit työaika, onks teil varattu tarpeeks työaika nihi arviointeih ja tavoitteiden kattomiseen, tai onks teil keskusteluja tai mitään tälläsiä välikeskusteluja.

K: - Siis myähän keskustellaa niitten kans jokapäivä.

H1: Nii mut siis välitavotteit tai tämmösiä?

K: - Kyl myä pyritää pitämää.

- Nii ohjaajan henkilökohtanen se et pitää huolta siitä. Joko riippuen opiskelijast sen melkein siin alkuviikoil näkee et haluuks hänki et joka päivä annetaa .